

Møte onsdag den 24. februar kl. 10President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l****D a g s o r d e n** (nr. 56)

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 12)
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Tom Thoresen (A): Jeg foreslår Bjarne Håkon Hanssen.

Presidenten: Bjarne Håkon Hanssen er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Bjarne Håkon Hanssen anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

S a k n r . 1*Spørretime*

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Lars Sponheim
- statsråd Peter Angelsen
- statsråd Odd Einar Dørum

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndsannmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Inge Myrvoll.

Inge Myrvoll (SV): Jeg har et spørsmål til fiskeriminister Angelsen.

Ifølge dokumentasjon fra departementet er det en driftsstabilitet på fyrstasjoner og elektroniske systemer på 99,7 pst. I forrige uke var det en del medieoppslag omkring driftssikkerhet på fyr og lykter osv., hvor det ble hevdet at man ikke hadde et nivå på 99,7 pst., og at driftsstans på fyr- og lyktesystem langs kysten var underrapportert. Medfører det riktighet?

Statsråd Peter Angelsen: Det er riktig som representanten Myrvoll sier, at det har kommet fram rapporter om driftsstans ved en del av fyrinstallasjonene på kysten.

Når det gjelder den rapporten som det er vist til, er den noe tilbake i tid.

Det vil alltid være slik at Kystverket ikke til enhver tid kan ha full oversikt over de flere tusen fyrinstallasjonene man har på kysten, uten at det kommer rapport inn fra de sjøfarende. Det er også slik at mange av fyrinstallasjonene står i farleier som ikke så ofte er i bruk. Det er lagt opp til fra Kystverkets side at man skal forbedre rapporteringsrutinene på alle installasjonene, slik at man på en hurtigere måte kan få rapport om at enkelte lys kan være ute av drift. Det er nok riktig som det er fremholdt at det kanskje ikke har vært en fullgod rapportering på de installasjoner man har. Men vi har ingen indikasjoner på at det medfører riktighet at det er forsøkt holdt skjult noen av de rapportene som er kommet inn.

Inge Myrvoll (SV): Dette er rimelig alvorlig, fordi man stiller veldig store krav til driftsstabiliteten – man har krav om 99,8 pst. på årsbasis. Dette har med sikkerheten og faren for ulykker å gjøre, det går jo mye transport langs kysten. Og det er ikke bare sikkerhet for dem som går langs kysten det handler om, men også miljø og den typen perspektiver.

Hvis det er sånn at man egentlig ikke vet, når man oppgir et tall på 99,7 pst. – nesten det som er målsettinga – og det så viser seg at man egentlig ikke har kunnskap om det, er det en ganske alvorlig ting. Det er forunderlig at etaten da ikke gjør oppmerksom på at de har et lite tilfredsstillende materiale når de rapporterer om dette, og at de egentlig ikke har oversikt over om de når den målsettinga som er stilt – ei målsetting som jeg regner med etaten er enig i skal nås.

Jeg håper da at dette meget raskt kommer skikkelig i system.

Statsråd Peter Angelsen: Jeg kan forsikre representanten Myrvoll om at det i det hele er et sikkert system. Men jeg går ut fra at det må være forståelse for at det ikke alltid er så lett å si når et fyrlys slukkes, når det er utenfor allfarvei. Det er først når det blir oppdaget av noen at det er slukket, at man kan rapportere om det. Så derfor vil det alltid være knyttet en viss usikkerhet til når Kystverket kan gå inn med melding til de sjøfarende om at vedkommende lykt er ute av drift. Vi har hatt et møte med Kystverket, hvor Kystverket har redegjort for at de vil intensivere arbeidet med å få en bedre rapportering. Men det vil alltid være slik at de sjøfarende har et sjølstendig ansvar for å ivareta sin sikkerhet. Det vil ikke være noe problem for en navigatør å oppdage at et fyrlys er slukket, og da er det vedkommende navigatørs plikt til å foreta de disposisjoner som er nødvendig for fartøyets sikkerhet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Tom Thoresen (A): Av oppslag i VG i går kan man nærmest få et slags inntrykk av at Regjeringen ønsker en form for heksejakt i offentlig forvaltning og i offentlige styre og råd på mennesker som har en sosialdemokratisk bakgrunn.

(Thoresen)

Statsråd Sponheim er f.eks. sitert på følgende måte:

«Hvem er de rene partifolkene her, hvem er det som har fått seg et politisk bein å gnage på?»

Jeg vil spørre statsråd Sponheim om han er klar over at slike generelle utsagn kaster et mistenkelighetens lys over en lang gruppe mennesker, uspesifisert – uten at det er rettet mot noen bestemt, og uten at det er rettet mot bestemte forhold. Er statsråden klar over at han på den måte kan gjøre mange mennesker med et alvorlig samfunnsengasjement urett?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vil på det sterkeste ta avstand fra at Regjeringen på noe vis skal drive heksejakt mot noen som helst av ulik politisk farge. Denne regjeringen gjør sine oppnevninger i ulike sammenhenger etter beste skjønn. Dette summeres opp av en avis, og man mener å kunne lese et mønster ut av det. Det er vel i og for seg ikke så unaturlig siden vi har en annen regjering enn Arbeiderpartiets, med et annet kontaktnett, at man vurderer en del ting annerledes. Men det er lett å se av de oppnevningene som er gjort av denne regjering, at her er det atskillige folk også fra sosialdemokratiet som er oppnevnt, ganske enkelt fordi de er «dyktige mennesker», som jeg også er sitert på i det samme VG-oppslaget. Det er åpenbart slik at dyktige folk som vi trenger å bruke i statsapparat, i statselskaper, styrer, utvalg osv., kommer fra alle partier, og det vil også komme fram av de oppnevnelser som Regjeringen gjør. I den tiden jeg har vært statsråd, er det av Nærings- og handelsdepartementet oppnevnt 60-70 nye mennesker i tillegg til alle de som er gjenoppnevnt, og en vil finne at her er det oppnevnelser av mennesker som nok har forankring i de fleste partier.

Tom Thoresen (A): Det er ingen her som har anfetet Regjeringens oppnevningsrett.

Men jeg vil da spørre Sponheim direkte om hans svar er slik å forstå at han tar avstand fra det inntrykk som er skapt gjennom gårsdagens VG, at Regjeringen mistenker en rekke mennesker i forvaltningen, i offentlige styrer og råd for å løpe partipolitiske ærend og ikke gjøre den jobb de er oppnevnt for å ivareta, og hvorvidt statsråden kan bekrefte at det bak hans generelle utsagn ikke skjuler seg noen anklager mot spesielle mennesker i forvaltningen.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vil understreke det som representanten Thoresen nå sier, at Regjeringen har en rett til å oppnevne. Det gjør vi etter beste skjønn, og vi er opptatt av å plukke ut de beste menneskene. Og der hvor det er naturlig å gjøre utskiftninger, enten det er mennesker som har sittet lenge, og som man ønsker å skifte ut, eller det av andre grunner er ønske om å sette sammen et styre eller utvalg annerledes, gjør Regjeringen det, for å få en best mulig sammensetning. Det ligger ingen systematiske partivurderinger bak det som gjøres.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jørgen Kosmo.

Jørgen Kosmo (A): Når vi ser den rekke av statsråder som har uttalt seg i gårsdagens Verdens Gang og også i dag, må jeg tillate meg å si at jeg har vanskelig for å forstå det svaret som statsråd Sponheim gav til representanten Thoresen. Dette er et sammenhengende oppgulp av mistenksomhet mot folk som har tenkt en sosialdemokratisk tanke og derfor bør sendes ut av all offentlig forvaltning. Er det ikke på tide nå, statsråd Sponheim, istedenfor å gå ut med dulgte og dårlig skjulte hensikter, å gjøre et forsøk på å navngi de personene i offentlig forvaltning som statsråden mener motarbeider hans regjeringspolitiske intensjoner?

Statsråd Lars Sponheim: Som jeg sa i mitt svar til representanten Thoresen, samsvarer det ikke med virkeligheten at vi driver med noen som helst slags form for utskiftning, vi er ute etter å plukke ut de beste folkene. At det av og til fører til at en med tidligere tilknytning til Arbeiderpartiet blir byttet ut med et menneske som kanskje ikke har noen politisk tilknytning, men bare er meget dyktig, synes jeg ikke bør oppleves som problematisk, det ligger ikke noen andre, skjulte hensikter i det.

Jeg tror kanskje også at representanter for Arbeiderpartiet må erkjenne at vi har hatt et regjeringsskifte. Et regjeringsskifte er også et skifte av mennesker som har andre kontaktnett og andre vurderinger av ting. Og at det får en konsekvens i oppnevningen, burde ikke være overraskende for noen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Hans J. Røsjarde (Frp): Mitt spørsmål går til næringsministeren.

Konsekvenser av vedvarende lav oljepris opptar mange, ikke minst innenfor offshore- og oljerelatert næring. Media har den siste tiden bidratt til å skape et nokså dystert bilde av situasjonen, noe som i og for seg kan bidra til å forsterke et krisepreget inntrykk av situasjonen for norsk næringsliv.

Deler næringsministeren en slik negativ beskrivelse av situasjonen for norsk næringsliv? Hvis ikke, hva vil næringsministeren gjøre for å gi et mer nyansert bilde av situasjonen for norsk næringsliv og sette dette inn i næringspolitiske sammenhenger?

Statsråd Lars Sponheim: Ja, jeg deler den oppfatning at det her er enkelte trekk innenfor bestemte næringer og bransjer som er bekymringsfulle, og det bekymrer selvsagt næringsministeren og Regjeringen. Det litt rare er at samtidig som vi får disse litt urovekkende signalene fra enkeltbedrifter og bransjer, ser vi at det ikke slår ut på makrotall – arbeidsledighetstallene har så langt i vinter hatt en utvikling som er til å leve med, med en ledighet etter de siste tallene for februar på bare 2,7 – 2,8 pst.

Men samtidig ser vi sporene av en utvikling innenfor bestemte bransjer som skremmer oss. Den viser veldig tydelig at om vi ikke direkte er så oljeavhengig som mange vil tro, er vi indirekte blitt det i kraft av at det gjennom mange år har vært et ønske fra hele det politiske miljø å

rette veldig mye av industriens virksomhet mot det markedet som norsk oljevirkosomhet representerer, og det gjør at sårbarheten blir svært stor. Det er Regjeringen opptatt av, og det ønsker Regjeringen å ta tak i. På kort sikt gjorde vi det gjennom det forslaget som ligger til behandling i Stortinget, om å øke verftsstøtten for skipsbygging inntil de lovlige 9 pst. Regjeringen har varslet at den kommer tilbake i revidert nasjonalbudsjett med en gjennomgang av de bransjene som vi nå ser det er betydelige problemer med. Hva kan så være aktuelle tiltak? Blant annet skal representanter for Regjeringen ha et møte med denne industrien allerede på fredag hvor vi skal gjennomgå hele situasjonen, og hvor vi kommer til å diskutere aktuelle tiltak ut fra slik bransjen selv opplever det.

Hans J. Røsjorde (Frp): Svaret var etter min mening ikke særlig tilfredsstillende i forhold til spørsmålet. Mitt tillegsspørsmål vil da være: Mener statsråden at bildet er korrekt, eller mener statsråden at bildet bør justeres mer i samsvar med det riktige forhold? Og et annet tillegsspørsmål i den sammenheng kan være: Mener statsråden at det informasjonsgrunnlaget som Regjeringen har arbeidet ut fra, har vært for dårlig til å fange opp den situasjonen som nå tilsynelatende synes å eksplodere?

Statsråd Lars Sponheim: Ja, «tilsynelatende synes det å eksplodere», sier representanten Røsjorde – jeg tror det er litt av situasjonen. Foreløpig er det slik når det gjelder tallene for arbeidsledighet og den evnen arbeidsmarkedet har til å fange disse tingene opp, at det har funget på en slik måte at det ikke slår ut på makrotallene. Samtidig får vi disse illevarslende signalene fra enkeltbransjer, spesielt verftsindustrien – både de som lever av å være underleverandører til oljevirkosomhet, og de som lever av å bygge ordinære skip. Det tar Regjeringen på alvor. Det har vi allerede vist med vårt forslag. Men det er fortsatt ikke grunnlag for å gjøre noe i forhold til makrobildet. Vi vet at her er det en treghet i arbeidsmarkedet. Det er noen grunnleggende sunnhetsstrekk i norsk økonomi som kanskje ikke var der på 1980-tallet, i kraft av at økonomien tar opp i seg en del av disse svingningene på en annen måte, som gjør at det er ikke sikkert at problemene slår inn over hele landet. For eksempel i Oslo-området er det kanskje forventet at arbeidsmarkedet har en betydelig evne til å ta opp i seg disse problemene. Men vi ser betydelige problemer spesielt langs kysten, og det tar Regjeringen på alvor, som jeg sa i mitt første svar.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ansgar Gabrielsen (H): Jeg har et spørsmål til næringsministeren.

Arbeiderpartiet og sentrumspartiene har påført Regjeringen et nederlag når det gjelder å stille krav om lærlinger ved oppdrag til det offentlige. Statsråden har i proposisjonen som vi behandlet for kort tid tilbake, beskrevet alle de negative virkningene dette ville kunne ha. Til

tross for det har altså regjeringspartiene gått sammen med Arbeiderpartiet og påført Sponheim det nederlaget som er omtalt bl.a. i Dagens Næringsliv i dag.

Spørsmålet mitt er: Vil statsråden foreta de endringene som Regjeringens partier i Stortinget og Arbeiderpartiet påla, eller vil han vurdere saken på nytt i forhold til de skadevirkningene som det allerede er dokumentert at dette vil ha for smånæringslivet? Det er jo ikke overveldende det smånæringslivet er blitt tilgodesett med fra Sponheims side. Nå har han en sjanse etter mitt skjønn.

Statsråd Lars Sponheim: Nå er det slik at lov om offentlige anskaffelser, som dette temaet er knyttet til, nylig har vært til behandling i Odelstinget. På bakgrunn av dette skal det utarbeides forskrifter, og for disse forskriftene er det lagt noen føringer fra Stortinget som departementet selvsagt skal følge opp. Det er vanskelig for meg å gå inn på det arbeidet, annet enn å si at vi legger til grunn de ønsker som stortingsflertallet har her.

Stortingsflertallet var i spørsmålet om forskrifter også opptatt av å legge føringer i retning av at det ikke skal være noen konkurranseulempe for små og store bedrifter å ha tatt på seg det samfunnsansvaret det er å ha lærlinger – det skal heller ikke være til konkurranseulempe når man slåss om offentlige oppdrag. Samtidig må vi utarbeide disse reglene på en slik måte at det er EØS-legalt. Det bør alt Stortinget gjør, være, og det vil selvsagt Regjeringen følge opp. Men det er vanskelig for meg å gå inn på dette, for vi er nå i gang med å følge opp Stortingets vedtak om å utarbeide de forskrifter som skal gjelde.

Ansgar Gabrielsen (H): Det som er sikkert, er at disse reglene, hvis det skal gjøres som det er sagt fra Arbeiderpartiet og regjeringspartiene, vil ha det i seg at eksempelvis svenske byggefirma vil ha en fordel framfor norske byggefirma. Mange i bransjen vil mene at det er svensker nok til å påta seg disse oppdragene.

I fjellvettreglene er det en passus om at det er ingen skam å snu. Og jeg vil egentlig i denne saken anbefale Regjeringen og for så vidt lederen i Venstre og regjeringspartiene i sin alminnelighet å gjøre som de gjorde i IT Fornebu-saken, de snudde fra den behandlingen vi hadde i fjor, til i år. Jeg tror det vil tjene det norske næringslivet, det vil tjene det norske smånæringslivet. Det må da være et problem for Sponheim at han som statsråd og partileder har et syn i denne saken – som er innenfor kjerneområdet, skulle jeg tro – som står totalt i motsetning til hva hans eget parti gjør på Stortinget.

Mitt spørsmål er ... (Presidenten klubber.)

Presidenten: Taletiden er omme.

Statsråd Lars Sponheim: Ja, her ligger det mange premisser jeg burde imøtegå. For det første har jeg eller Regjeringen definitivt ikke snudd i IT Fornebu-saken, for å få sagt det, men det skal vi ha en bredere debatt om i morgen, så da skal vi komme tilbake til det.

Ellers vil jeg understreke det jeg også sa i mitt første svar, at vi i oppfølgingen av dette må finne en måte å

innrette disse forskriftene på som ivaretar det åpenbare, samfunnsmessige og legitime behov vi har for å sikre at det er interessant for bedriftene å knytte til seg lærlinger, samtidig som det skal være innenfor et regelverk som gjør at dette vil være EØS-legalt, slik at det ikke fører til noen konkurranseforskyvninger mellom bedrifter fra land innenfor EØS-området. Dette er et arbeid vi skal i gang med. Jeg tror at når det er på plass, vil noen av de store ord som brukes rundt dette, kanskje forsvinne. Jeg tror det skal være mulig å komme fram til regler som ivaretar disse hensynene, uten at det fører til noen diskriminering av småbedriftene. Jeg er ganske sikker på at det er mulig.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H): Stortingsflertallet har faktisk utstyrt statsråden med et regelverk som favoriserer utenlandske tilbydere av varer og tjenester til offentlig sektor. Vi snakker om et beløp på mer enn 200 milliarder kr pr. år, og kommunesektoren står for mer enn halvparten av dette beløpet – over 100 milliarder kr står altså kommunesektoren for ved sine innkjøp.

Flertallet har også ekskludert kommunesektoren i dette lovverket. Spørsmålet til Sponheim er om det, slik Høyre advarte mot, fremstår som et faktum at lovverket er i strid med EØS-avtalens forutsetninger. Vil statsråden nå bli nødt til å ta opp til ny vurdering også å søke å innlemme kommunesektoren i dette lovverket? Jeg synes kanskje statsråden burde innta en mer offensiv holdning i dette spørsmålet hvis han vil være småbedriftenes venn også i denne sammenheng.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vet ikke hvor det er slått fast at det er et faktum at dette er i strid med EØS-reglene, i hvert fall synes jeg ikke noen tilfeldige avisoppslag er den dokumentasjonen som bør ligge til grunn for en stortingsbehandling eller diskusjon i Stortinget om det – det er det min plikt å sørge for at regelverket ikke er. Og hvis det på noe vis er slik – jeg sier det på et helt generelt grunnlag – at det her er gjort noe som viser seg ikke å være EØS-legalt, er det selvsagt mitt ansvar å klargjøre det og komme tilbake til Stortinget. Jeg har ingen grunn til å ha noen mening om det i dette tilfellet. Vi skal utarbeide forskriftene, og vil legge vekt på at de forskriftene er EØS-legale.

Ellers understreker jeg, som det er sagt, det store omfanget det er når det gjelder offentlige innkjøp, og at kommunesektoren ikke favnes av dette lovverket i første omgang. Men det ble fra stortingsflertallet side lagt betydelig trykk på å be Regjeringen komme tilbake så snart som mulig med en utvidelse av lovverket til også å fange opp kommunale anskaffelser under terskelverdiene, som det heter. Og vi ønsker gjerne å ha med oss kommunene på dette også – det er et poeng for denne regjering.

Presidenten: Siste oppfølgingsspørsmål er fra Karin Andersen.

Karin Andersen (SV): Jeg er glad for at statsråden nå slår fast at man ønsker å ha en offensiv holdning i forhold til å ivareta dette viktige samfunnsansvaret, som er lagt inn ved behandlingen her i Stortinget. Jeg registrerer nå et press fra dem som mener at samfunnsansvaret ikke skal ivaretas, og som ser på det som et problem at utdanning f.eks. skal ivaretas, eller at man skal legge hindringer i veien for skatteunndragelser.

Spørsmålet mitt til statsråden blir da: På hvilken måte vil Regjeringa søke å ivareta disse viktige samfunnsinteressene i utarbeiding av forskriftene, slik at de som nå bare er interessert i å legge snubletråder her, ikke på en måte får lov til å føre Norge inn som den flinkeste og mest naive gutten i EØS-klassen, og gjennom det legger hindringer i veien for å oppnå viktige politiske målsettinger?

Statsråd Lars Sponheim: Det å få et samlet regelverk rundt offentlige innkjøp som sikrer at alle skal ha anledning til å delta på et likt grunnlag, ha like konkurransevilkår, er ikke bare noe vi gjør fordi vi er tvunget til det på grunn av EØS-avtalen. Det er faktisk bra for norske bedrifter, og denne regjeringen ønsker å gi alle en lik mulighet til å konkurrere om den type oppdrag. Samtidig har stortingsflertallet vært opptatt av – det har også Regjeringen vært, selv om vi hadde en annen tilnærming til hvordan en skulle løse dette spørsmålet – at det at en bedrift tar på seg den viktige oppgave det er å knytte til seg lærlinger, ikke skal være en konkurranseulempe i kampen om å få offentlige oppdrag. Regjeringen gikk ikke inn for en slik klausul, som nevnt i et tidligere svar. Vi mente dette kunne løses gjennom tilskuddsordninger og andre virkemidler vi bruker for å gjøre det attraktivt å ha lærlinger. Stortinget ønsket at vi skulle få forskrifter som også ivaretar disse hensynene. Det arbeider vi med nå, og det vil selvsagt bli kjent hvordan Regjeringen takler dette spørsmålet.

Ellers vil jeg understreke at det andre viktige hensynet, miljøhensynet, allerede er tatt direkte inn i loven. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Taletiden er omme.

Da går vi over til neste hovedspørsmål.

Rita Tveiten (A): Eg har eit spørsmål til fiskeriministeren.

I havbruksmiljøet den siste tida har det vore drøfta at førkvotane for laksenæringa kjem til å verta reduserte, og eg har eit par spørsmål i tilknytning til det.

I kor stor grad trur fiskeriministeren at norsk oppdrettsnæring kan tåla endringar i rammevilkåra, som denne saka ber bod om? Og i kor stor grad meiner fiskeriministeren at norske lakseoppdrettarar skal ta ansvar for prisutviklinga for laks på verdsmarknaden? Det er eit stort problem at det ikkje er nok marknader, og at det ikkje vert utvikla gode nok marknader for norsk laks. Kva gjer fiskeriministeren med det?

Statsråd Peter Angelsen: Når det gjelder utvikling av markeder, er det sjølsagt næringen sjøl som i første rekke

har ansvaret for det. Gjennom lovverket – eksportlov-givningen – er det gitt næringen anledning til å innkreve en eksportavgift. I forbindelse med den lakseavtalen som er inngått både mellom næringen og EU og mellom Den norske regjering og EU, er det faktisk anledning til å innkreve 3 pst. av verdien av eksporten til EU-markedet til bruk i markedsføring for å øke markedsandelen på EU-markedet.

Når det så gjelder førkvotene, er dette en del av det reguleringsansvaret som Regjeringen har overfor næringen, for å tilpasse den norske produksjonen til eksporten til EU-markedet. I 1998 ble førkvotene for inneværende år økt med 10 pst., med bakgrunn i de opplysninger som kom fra næringen om hvor mye fisk som stod i sjøen, forventet vekst i 1999, og likedan forventet utvikling i markedet.

Allerede på det nåværende tidspunkt i 1999 viser det seg at de rapportene som kom inn i fjor, ikke var helt fyllestgjørende. Vekstpotensialet for den fisken som stod i sjøen, var langt større, problemene i markedene har også tårnet seg opp, slik at det var betydelige grupperinger innenfor oppdrettsnæringen som bad departementet foreta en betydelig reduksjon i de økninger som ble lagt inn i førkvotene. Departementet har med bakgrunn i det og etter en total vurdering av situasjonen redusert veksten i førkvotene fra 1998 til 1999, fra 10 pst. til 4,5-5 pst.

Rita Tveiten (A): Fiskeriministeren pekte på at problema har tårna seg opp, og det har han jo rett i, ikkje minst fordi det viser seg at det er vanskeleg for mange norske lakseeksportørar å få selt laksen til over minstepris.

Og mitt spørsmål vert då: Kva kan næringa rekna med av støtte frå fiskeriministeren i kravet om at den inngåtte lakseavtalen med EU vert overvaka, slik at alle verkeleg må halda seg til minsteprisen? Er det slik å forstå at denne viktige næringa for Noreg er så pass lite interessant for ministeren at han ikkje ynskjer å bistå næringa?

Statsråd Peter Angelsen: Det må være en helt feil slutning. Fra departementets side er vi i kontinuerlig arbeid, gjennom vår delegasjon i Brussel, med å hjelpe næringen i de problemene enkeltbedrifter møter på grunn av at de ikke fullt ut greier å holde seg til minsteprisen.

Det er kommet en del påstander om at det foregår et salg utenfor systemet som er medvirkende til den situasjonen som er oppstått. Og la meg bare si det slik: Vi har gjennom forskrift innskjerpet reglene og økt muligheten til å ramme de aktørene som man oppdager foretar undersalg. Men det er også en passus i lakseavtalen som gjør at eksportører over perioden – altså kvartalet – kan selge med en viss prosent under minsteprisen, men at de må holde gjennomsnittet på minsteprisen. Det kan ved utgangen av kvartalet vise seg at enkelte av eksportørene ikke er i stand til å løfte prisen høyt nok opp, og dermed kommer de i problemer.

Presidenten: Det blir oppfølgings spørsmål – Mimmi Bæivi.

Mimmi Bæivi (A): Jeg har følgende tilleggsspørsmål til ministeren: I hvilken grad mener ministeren at reduserte førkvoter, med påfølgende slakting, vil kunne påvirke markedsprisen på laks? Vil ikke økt slakting føre til mer fisk i markedet og ha motsatt effekt?

Statsråd Peter Angelsen: Næringen har sjøl et ansvar for å opprettholde lakseavtalen. Den enkelte eksportør har inngått private avtaler med EU-kommisjonen når det gjelder forholdet knyttet til minstepris, så det er ikke et ansvar for departementet. Departementet har et ansvar for å regulere næringen totalt sett, slik at den totale produksjonen er i balanse med det som markedet kan ta.

Når det så gjelder konsekvensene av en nedsatt førkvote, går det sjølsagt an å føre fisken mindre, den må ikke nødvendigvis slaktes. Det er stor nivåforskjell i hvor mye fôr en fisk trenger i havet. Mindre fôr gir mindre vekst. Og det blir næringens ansvar å foreta en utslakting som ikke skaper problemer i markedet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg vil herved stille samferdselsminister Odd Einar Dørum følgende spørsmål:

Problemene ved Oslo Lufthavn Gardermoen har lenge vært et tema i pressen. For de av oss som bruker flyplassen hver helg, har problemene ikke minket, snarere tvert imot. Sist helg var det særdeles ille. Fredag drog jeg fra Stortinget kl. 13.00 til Gardermoen og satt der til kl. 22.30 før jeg fikk fly til Trondheim. Hva flypassasjerene sa rundt meg, kan jeg ikke gjenta i denne salen på grunn av språkbruken. På grunn av svakt snøvær var det problemer med brøytingen, kø for avising og kansellerte fly. Dette kan delvis forstås dersom det er værproblemer. Men manglende flymannskap, manglende informasjon og skiftende «gate»-informasjon burde være problemer som for lengst var løst på landets hovedflyplass.

Jeg skal ikke nevne Fornebu, men hva vil samferdselsministeren gjøre med dette? Og hva med arbeidsmiljøet til de ansatte?

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten Stensaker og jeg har hatt en politisk dialog om dette før, og jeg kan gjerne gjenta, på grunn av de bekymringer han og andre reiser, at jeg har bedt om en evaluering av driftsforholdene ved Gardermoen fra 8. oktober 1998 og fram til utgangen av februar 1999, slik at dette kan inngå i den stortingsmelding som jeg har skrevet til Stortinget om, og som skal komme i mars, hvor vi da ser både på driften på Gardermoen og på situasjonen knyttet til Romeriksporten.

Jeg har én gang vært på flyplassen for å ha fellesmøte med operatørene, flyselskapene og dem som driver flyplassen, for å være sikker på at de samarbeider og for å være sikker på at lederne stikker hodene fram, som alle ledere skal gjøre, enten de sitter politisk eller administrativt. Jeg skal ha et nytt slikt møte tidlig i mars for å forvise meg om at ting utvikler seg.

Når noe er galt, skal man gjøre det bedre, og jeg har bedt om å få en slik samlet rapport som jeg nå har nevnt i svaret til representanten Stensaker.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg takker for svaret, selv om jeg hadde ventet meg noe mer konkret i forhold til løsning av et tilsynelatende varig problem.

Jeg har et tilleggsspørsmål. På de fleste flyplasser skjer avising på betongplasser med oppsamling av avisingsvæske. På Gardermoen skjer det på asfalt, med fare for at den går i oppløsning, og hvor blir det av avisingsvæsken? Hva vil samferdselsministeren gjøre med det?

Statsråd Odd Einar Dørum: Det foreligger prosedyre for hvordan avisingsvæske skal behandles på Gardermoen. Den kom i en godkjenning fra SFT til flyplassen, jeg tror det var i oktober i fjor. Etter at det ble kjent for meg den 29. januar i år at det var fare for forurensning av grunnvannet, bad jeg om en umiddelbar rapport hvis det ble bekreftet. Det ble det dessverre den 4. februar. Da bad jeg omgående om en gjennomgang av alle prosedyrer, og da jeg fikk beskjed om at det var mangler ved dem, bad jeg om at prosedyrene ble gjennomgått med sikte på at de skulle være skikkelige for både glykol og acetat. Jeg har også bedt Luftfartsverket engasjere uavhengig kompetanse for å se på denne bruk av prosedyrer ved alle former for avisingsvæske. Jeg vet at det nå er engasjert slik kompetanse.

Det er slik at ansvaret må utøves på alle ledd. En må være sikker på at jobbene blir gjort. Jeg har også vært der og sett på avisingsanlegget og hvordan dette driftes. Dette vil være ett av temaene som jeg tar opp på det møtet jeg har nevnt, på Gardermoen i mars. Det vil også være et viktig tema i den rapporten jeg har bedt om, og som Stortinget vil få, også i mars.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ola Røtvei (A): Jeg vil stille statsråd Angelsen følgende spørsmål:

Jeg viser til representanten Myrvolls spørsmål tidligere angående slokte fyr og lykter. I budsjettet for 1999 uttrykte departementet i forbindelse med gjennomgangen av statusen for fyrtjenesten at det dårlige vedlikeholdet etter hvert kunne true påliteligheten av fyr, lykter og lanterner, og tilsvarende at deler av merkesystemet langs kysten er i sterkt forfall.

I forbindelse med budsjettbehandlingen sa en enstemmig samferdselskomite at dette var meget alvorlig. Komiteen bad derfor om at departementet så snart som mulig la til rette for at det ble foretatt en gjennomgang av kvaliteten av fyrtjenesten, gjerne ved bruk av eksternt fagmiljø, og at dette ble lagt fram for Stortinget senest i budsjettet for år 2000. Hva har statsråden gjort i sakens anledning?

Statsråd Peter Angelsen: Vi har hatt møter med Kystverket hvor vi har gått gjennom situasjonen og bedt Kystverket fremme en plan for hvordan man kan få tatt

igjen etterslepet på vedlikehold av fyrinstallasjoner som har utviklet seg gjennom mange år. Kystverket har foreløpig beregnet etterslepet til ca. 60 mill. kr, et betydelig beløp i forhold til det totalbudsjett man har til drift av fyrlysene. Vi vil gå gjennom materialet når vi får en fullstendig rapport og forslag fra Kystverket, og se på hvordan vi kan få det inn i budsjettet for år 2000, og hva slags plan som bør legges for å ta igjen etterslepet.

Det som foreløpig er kommet fram fra Kystverket, er at når det gjelder de tekniske sidene ved fyrinstallasjonene, er det selvfølgelig også der et etterslep og et behov for økt vedlikehold og ikke minst fornying. Men det kanskje største etterslepet ligger på det fysiske, det bygningsmessige forhold knyttet til vedlikehold. Så snart sett kan ikke den driftsmessige sikkerheten graderes nedover på samme måte som etterslepet i vedlikeholdet.

Ola Røtvei (A): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg finner det tilfredsstillende at merknaden fra komiteen blir fulgt opp, og at han ønsker å ta dette på alvor.

Jeg viser til at Regjeringen har sagt at den vil vise stor vilje til styrking av drift og vedlikehold på vegsiden, og forutsetter at statsråden – som han nå sier – ønsker å følge opp i forhold til trafikksystemene langs kysten. Vil statsråden når man får oversikt over dette, følge det opp i forhold til budsjettet for år 2000, og ikke minst i forhold til Nasjonal transportplan, som Stortinget skal behandle neste år, med rammer for 2002-2005?

Statsråd Peter Angelsen: Når det gjelder det etterslep som er påvist i forhold til vedlikehold, er det en sak som bør få en hurtig oppfølging, og som ikke nødvendigvis må ses i sammenheng med Nasjonal transportplan. Men vi vil selvfølgelig se på den totale sammenheng, og jeg ser for meg at man må foreta en prioritering som går på de tekniske installasjonene for å bedre sikkerheten når det gjelder fyrbelysningen langs kysten. Så får man ta en prioritering av det bygningsmessige i en rekkefølge som man synes er riktig, men slik at man setter vedlikehold knyttet til sikkerheten på kysten i første rekke.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Karl Eirik Schjøtt-Pedersen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det har gjennom artikler i pressen vært reist spørsmål om troverdighet ved Kystverkets håndtering av disse spørsmålene. Komiteen har i sin merknad antydning at man gjerne kunne se på muligheten for å bruke eksterne fagmiljøer til å gå inn og foreta en gjennomgang av kvaliteten av fyrtjenesten. En slik bruk av eksterne fagmiljøer vil gi en mulighet for å få verifisert tilstanden og også være en form for revisjon i forhold til det arbeidet som foregår internt i etaten. Har statsråden vurdert denne muligheten for også å gjøre bruk av eksterne miljøer, f.eks. av typen Veritas?

Statsråd Peter Angelsen: La meg bare understreke at de konkrete sakene som har vært oppe i media i det siste, er av relativt gammel dato. I de gjennomgangene vi har

hatt med Kystverket, synes vi at hele problemstillingen rundt sikkerheten for drift av fyr er på et riktig spor. Vi har ingen grunn til å tvile på Kystverkets troverdighet eller evne til å gjøre noe med saken. Jeg tror man må knytte de problemene som her har oppstått, til manglende budsjettmessig oppfølging gjennom tidligere år fra regjering og storting. Det kan vanskelig lastes Kystverket at det ikke har vært nok penger til å foreta nødvendig vedlikehold. Den gjennomgangen vi har hatt så langt, gir ingen grunn til å ha mistillit til at Kystverket er i stand til å løse sine oppgaver når bare midlene er til stede til det. Jeg vil selvfølgelig også vurdere spørsmålet som Schjøtt-Pedersen reiser, om å trekke inn Det Norske Veritas.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ellen Gjerpe Hansen (H): Jeg har et spørsmål til statsråd Dørum.

Næringskomiteen har avgitt sin innstilling i saken om etterbruk av arealene på Fornebu. Flertallet går inn for en meget rask utbygging og etablering av et kunnskaps- og IT-senter. Vi vet at dette vil kreve store investeringer også når det gjelder samferdsel.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Er planene for utbygging og et kunnskaps- og IT-senter på Fornebu samkjørt med utbyggingsplanene for vei og bane i dette området?

Statsråd Odd Einar Dørum: I det forslaget Regjeringen har lagt fram, er det samkjørt. Det er samkjørt på den måten at Regjeringen, som kjent, har lagt opp til en anbudsrunde på tomter som tidsmessig vil komme etter behandlingen av kommunedelplanen, og som igjen vil komme etter konsekvensutredningen for banesystemer. Skulle Stortinget velge en annen tidsplan, må man i hvert fall være helt sikker på hvilke konsekvenser det har. Den opplysningen som er gitt av næringsministeren, som jeg kan bekrefte i dag, er at det nå arbeides for fullt med en konsekvensutredning for banebetjeningen av Fornebu, fordi en ikke kan se transportsystemene uavhengig av arealbruken og intensiteten i bruk av areal. I den konsekvensutredningen er det etter krav bl.a. fra Statens vegvesen og Oslo kommune tatt med en utredning av jernbane. Disse tiltakene siles, som det heter, for første gang i disse dager. Så skal man da regne med å få denne på bordet i mai/juni – eller mer presist tidligst mai/juni – og så vil dette gå inn i kommunedelplan II for Bærum. Dette er forhold som Stortinget er kjent med, disse planene er Stortinget kjent med, og jeg vil vel anta at Stortinget er interessert i å ha det som kommer ut av disse konsekvensutredningene, på bordet.

Det er jo slik at når man bygger ut et stort område, så henger samferdselsinfrastrukturen sammen med dette. For å si det kort: Ting henger sammen, selv om en av og til kanskje skulle ønske at de ikke gjorde det.

Ellen Gjerpe Hansen (H): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg oppfatter at det hefter en del usikkerhet fortsatt ved investeringsbehovene i forbindelse med Fornebu. Spørsmålet blir: Kan statsråden si noe om størrelsen

på samferdselsinvesteringene? Kan statsråden si noe om en tidshorisont for gjennomføring av infrastrukturutbyggingen? Og er det mulig å si noe om hva dette kan bety for øvrige samferdselsprosjekter i Oslo-området, for ikke å si resten av landet?

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten stiller en rekke spørsmål som det er helt umulig for meg å svare på nå, for det første fordi en del av størrelsene er knyttet til planer som er vedtatt, men hvor det ikke er budsjett-penger. Noe av det ligger i Norsk veg- og vegtrafikkplan, hvor den såkalte vestkorridoren er ønsket, men bare ligger inne, så vidt jeg vet, med 600 mill. kr. Den billigste utgaven av vestkorridoren, altså E18 under lokk fra Frognerstranda til Høvik, koster 3 milliarder kr, tilknyttende systemer 2-3 milliarder kr, dobbeltsporet Skøyen–Asker, som Stortinget har bedt om å få en egen forsert behandling av, koster et sted mellom 4 og 8 milliarder kr, avhengig av alternativer. I tillegg til dette har man den selvstendige baneutredningen mot Fornebu, som jeg nettopp har gjort rede for henger sammen med konsekvensutredningen, og som er et arbeid som pågår. Det er min plikt som samferdselsminister i hvert fall å gjøre det jeg kan for at Stortinget skal være kjent med størrelsene. Så er Stortinget selvfølgelig helt suverent til å foreta vurderinger. Men jeg har som oppgave å sørge for at ting kommer fram, og de beste svarene jeg kan gi på dette, kan jeg ikke gi før konsekvensutredningen ligger på bordet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jan Johnsen.

Jan Johnsen (H): Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

Samferdselsbudsjettet ble veldig barbert ved budsjettbehandling i Stortinget. Dette fikk store deler av landet lide for. I Oslo-området har man hatt kraftig utbygging på veisektoren, ikke minst mot Gardermoen, og det vil nå bli ganske betydelige beløp i forbindelse med Fornebu.

Tror samferdselsministeren at det samferdselsbudsjettet vi går i møte neste gang, er like stramt og gjerne dårligere for Distrikts-Norge enn det vi opplevde nå?

Statsråd Odd Einar Dørum: Statsråder skal ikke tro, de skal vite, og de skal stå inne for det de vet. Så jeg akter ikke å tro noe som helst om det budsjettet som ikke er behandlet. Det jeg kan si, er at vi pr. i dag med det budsjettet som er behandlet for i år, ligger etter når det gjelder budsjett-penger i forhold til planpenger. Blant annet i Oslo-området på Oslo-pakke I, som er et samarbeid mellom Oslo kommune og staten, er det nå utelukkende bompenger inne til å drive fram riksveiprojektene. Det betyr at staten puffer sin andel av bompengepakken foran seg, og den kommer selvfølgelig tilbake som et krav senere i planperioden for at bompengavtalen skal holdes.

Hva man ellers vil bevilge penger til – det skjer jo i de årlige budsjett. Men jeg kan si at pr. i dag ligger bevilgningene pr. budsjett etter, pluss at vi generelt har det slik at vi av statsfinansielle grunner – som startet under arbeid-

derpartiregjeringen, og som min regjering har videreført – bremser opp en del prosjekt på en slik måte at de direkte er ulønnsomme. Vi puffer for øyeblikket 800 mill. kr foran oss i ekstrakostnader på veiprojekt bl.a., fordi vi ikke har hatt tilstrekkelige budsjettammer. Dette er de nakne fakta.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Torstein Rudihagen (A): Spørsmålet mitt går til næringsministeren.

«Varsellampene blinker», er eit uttrykk som òg har vore brukt ein god del i politisk samanheng. Ikkje minst var det jamleg brukt av vår tidlegare finansminister i arbeidspartiregjeringa for å illustrere behovet for ein økonomisk stram politikk, utan at det kanskje førte til noka felles innsikt her i Stortinget.

Vi har nå i lang tid òg brukt uttrykket «varsellampene blinker» i forhold til dei utfordringane som norsk næringsliv står framfor når det gjeld dei prognosane for arbeidsløyse som etter kvart ligg føre.

Nå ser vi at fleire av landets største selskap og hjørnesteinsbedrifter, rundt omkring på kysten særleg, har varsla nedbemanning og permitteringar. Dagens Næringsliv på laurdag prata om 40 000 som kunne miste jobben.

Eg er klar over at næringsministeren var innom temaet i eit svar til representanten Røsjorde tidlegare i dag, men mitt spørsmål, som eg likevel føler behov for, er: Kva slags ansvar ser næringsministeren at han har som næringsminister i denne samanhengen? Og har næringsministeren og Regjeringa nå ein offensiv politikk og tiltak for å møte dette?

Statsråd Lars Sponheim: Regjeringa har et ansvar, og næringsministeren har et ansvar, for å gjøre det som står i nasjonal politikks makt for å møte en utvikling, hvis situasjonen skulle bli slik som kanskje varsellampene tyder på. La meg også understreke innledningsvis til representanten Rudihagen nødvendigheten av en stram finanspolitikk i denne situasjonen. Vi har nettopp fått høre sentralbanksjefens tale, hvor han sier at vi for inneværende år – med det første statsbudsjett som denne regjering står alene ansvarlig for å utarbeide – har en finanspolitikk som er vel tilpasset den økonomiske situasjonen. Det var den ikke i de tre forutgående årene, som også tidligere finansministre fra Arbeiderpartiet ledet an i. Det synes jeg er viktig å få fram. Men nå har vi en finanspolitikk som er tilpasset den situasjonen.

Det er, som jeg sa i et tidligere svar, ikke noe i makrotallene akkurat nå gjennom denne vinteren som tyder på at vi har noen økende arbeidsledighet – tvert imot har tallene holdt seg kanskje overraskende lave. Jeg husker en spontanspørretime, den siste før jul, hvor dette var et sentralt tema, og jeg måtte svare på mange angrep fra Arbeiderpartiet som gikk på at det var varslet en veldig rask økning i disse tallene. Pr. februar har vi ikke sett det – snarere tvert imot. Men også jeg ser at her lyser det varsellamper innenfor bestemte bedrifter og bransjer, dels

fordi vi har fått konsekvensen av oljeprisen så dramatisk, ikke bare innenfor oljesektoren spesielt, men for den industrien som lever av oljevirkksomhet som marked, som jeg har sagt tidligere. Dels er vi inne i en situasjon i hele verdens næringsliv, om jeg skal få bruke et så stort ord, hvor man åpenbart driver og omgrupperer, tenker annerledes, ruster seg for den globale konkurransen, som nå skjerpes veldig, hvor bedrifter selger ut deler av sin virksomhet for å kunne bli større på smalere områder. Det er en utvikling som går over hele verden, og som også skjer i Norge. Vi har i dag omtrent det samme element av utenlandske investeringer i Norge som andre land har, så på sett og vis står vi omtrent likt med andre land i å ta del i denne utviklingen som den økte globale konkurransen skaper. Men Regjeringa har en politikk for å møte dette, og for de mer spesifikke områdene vil vi komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett.

Torstein Rudihagen (A): Eg takkar for svaret, men eg føler at vi må gjere noko meir enn politimester Bastian i Kardemomme by, at ein skulle skrive ned og så tenke vel gjennom det før ein gjorde noko som helst. For faktum er at allereie i haust låg det føre nokså klare prognosar for auka arbeidsløyse. Arbeidsdirektoratet førespogla 70 000 ledige i tida framover. I finansdebatten sa likevel finansminister Restad at arbeidsløysa truleg ville gå ned med 0,1 pst. i løpet av 1999 sett i forhold til året før. Arbeidsmarknadstiltaka vart halverte. Spørsmålet mitt til næringsministeren er derfor: Tek Regjeringa dette alvorleg? Eg utfordrar næringsministeren på følgjande: Vil næringsministeren vere med og gjenreise solidaritetsalternativet, og korleis skal han i tilfelle gjere det? Faren er at ein nå òg er litt for seint ute, iallfall på kort sikt, og det neste spørsmålet blir derfor: Vil næringsministeren, sjølv om det ikkje er hans departement sitt ansvar, medverke til å få arbeidsmarknadstiltaka opp på ansvarleg nivå?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg er litt forundret over dette spørsmålet. Det er rett at vi hadde en debatt om dette i høst, og det ble varslet, som det ble sagt her, at arbeidsledigheten kom til å eksplodere. Nå har det gått noen måneder, vi har ikke bare kommet oss gjennom høsten, men inn i nyåret, og arbeidsledighetstallene holder seg fortsatt forbausende lave i forhold til de varsellampene vi ser. Det sier noe om at det er en betydelig grad av treghet i arbeidsmarkedet, men vi er faktisk så langt i år langt under de tallene som i nasjonalbudsjettet ble satt for gjennomsnittlig arbeidsledighet for dette året. Det betyr ikke at vi ikke tar problemene alvorlig, det betyr ikke at vi ikke følger dette fortløpende, og vi kommer tilbake i revidert nasjonalbudsjett med å se nærmere på aktuelle tiltak. Vi har gjort noe, ved å fremme et forslag, som ligger til behandling i Rudihagens komite, om å øke verftsstøtten. Det kan være om ikke så stort materielt grunnlag, så iallfall et viktig signal til rederne som kjøper skip.

Solidaritetsalternativet vil bli gjenreist, tror og håper Regjeringa, knyttet til lønnsoppgjøret i vår, ikke minst

fordi vi har klart å trekke med oss alle arbeidstakerorganisasjonene og ikke bare én.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren.

I løpet av den tiden jeg har vært her på Stortinget og i samferdselskomiteen, har jeg til stadighet fått meldinger om grove overskridelser på samferdselsprosjekter. Det dukker ennå opp nye store overskridelser. Det verste er ifølge Dagens Næringsliv på mandag dobbeltsporet på Østfoldbanen, der er det en overskridelse på ufattelige 1,2 milliarder kr. Stortinget fikk denne saken i 1986, og ble da forelagt utbyggingskostnader på 300 mill. kr. Den har altså en sluttpris på 1,56 milliarder kr. Hvordan skal vi politikere forholde oss til de tall og beregninger som kommer fra departementet, når det til stadighet forekommer feilberegninger og overskridelser?

Statsråd Odd Einar Dørum: Man skal gjøre det som regjeringen Bondevik bl.a. gjorde da man satte ned den gruppen som har brakt fram disse eksemplene, hvor man har bedt en rekke departementer komme med de groveste eksempler de kunne komme på, for å kunne lære av det. Nå er den saken til behandling. Rapporten foreligger delvis slik som representanten sier det, og den vil selvfølgelig bli gjennomgått. Men noe har jo skjedd. Det ble vedtatt meget strenge retningslinjer for veiutbygging i budsjettet for 1998, det er også trukket opp strenge retningslinjer for jernbaneutbygging, slik at fra nå av er det stilt strenge krav til hva slags kostnadsavvik det skal være, og det er stilt strenge krav til planleggingsforutsetninger før et prosjekt fremmes. Men de kravene forelå ikke med samme strenghetsgrad i den tidsperioden representanten tar opp. Når man tar dette fram, er det for aldri å hvile – idet man skal stadig lære noe nytt og se om man kan finne ut av prosjekter som sprekker, enten de sprekker på samferdsel eller statsbygg – på Rikshospitalet eller hvor det måtte være. Man plikter å forvalte pengene på en bra måte, og på samferdselssektoren har det skjedd en vesentlig oppstramming og opprydding. Derfor har Stortinget fått bl.a. en rekke samferdselsprosjekter om igjen, bl.a. i statsbudsjettet for i år, og det kjenner jo også representanten Nistad til. Men ofte er det slik at Stortinget på tross av kunnskap om betydelige overskridelser sier: Fortsett! Et eksempel på det er Drammenspakka. Men Stortingets vilje er lov, og da fortsetter det selv om kostnadene er betydelige.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg takker for svaret. Jeg er veldig fornøyd med at det vil bli en oppstramming, og håper at det vil bli det. Men i hvilken grad rammer de overskridelsene som er nå, de andre prosjektene som er planlagt? Blir det tatt penger fra andre prosjekter for å fullføre disse prosjektene som det nå er overskridelser på? Hvis det blir gjort på den måten, blir da pengene beregnet som et lån og tilbakeført til de andre prosjektene? Vil de planlagte andre prosjektene bare bli utsatt i tid, el-

ler vil de kanskje overhodet ikke bli fullført eller påbegynt?

Statsråd Odd Einar Dørum: Dette jernbaneprosjektet ligger langt tilbake i tid, og det er gjort opp. De prosjektene vi har nå, holder så vidt jeg husker i farten, stort sett rammene. Hvis de ikke gjør det, går det ut over andre prosjekter ved at det forsinkes dem. Det får Stortinget beskjed om i hver eneste enkeltsak eller i budsjettproposisjonene.

På veisiden er det slik at når kostnadene øker, som f.eks. når det gjelder Drammenspakka og Trekantsambandet i Hordaland, går det ut over andre prosjekter. Det sprer seg på den måten at andre prosjekter blir satt senere i gang. Noe av det jeg ser på nå, er hvordan man f.eks. ved bompengeavtaler kan gardere seg mot at staten alltid skal bære kostnadene hvis sprekken er større enn 10 pst. Trekantsambandet i Sunnhordland er et eksempel på det. Det har fått meg til å se på om vi kan få til en helt annen risikofordeling.

Men det er slik på samferdselssektoren, i motsetning til på mange andre sektorer, at dette sprer seg og rammer andre tiltak. Av og til skulle jeg – et lite hjertesukk – ha ønsket at man kunne få de ekstrabevilgningene som andre sektorer får, men slik er livet. Det er hardt og ubarmhjertig, og du har bare de pengene du har.

Presidenten: Statsråd Dørum har også bedt om å få ordet til å korrigere en opplysning som han gav i et tidligere svar.

Statsråd Odd Einar Dørum: Freud spilte meg et puss, for jeg kom til å si at dobbeltsporet ble litt billigere enn den billigste varianten. Jeg sa at det ville koste mellom 4 og 8 milliarder kr. Det billigste er dessverre bare på 5,5 milliarder kr. Det var nok min kjærlighet til jernbanen som fikk meg til å gi en informasjon som var i mildeste laget.

Presidenten: Det var på svaret til Gjerpe Hansen.

Da er tiden for den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Erik Solheim til utenriksministeren, vil bli tatt opp av representanten Hallgeir H. Langeland.

Spørsmål 6, fra representanten Torbjørn Andersen til kommunal- og regionalministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 7 og 8, fra henholdsvis representantene Torbjørn Andersen og Leif Lund til kommunal- og regionalministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av kommunal- og regionalministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis representantene Jon Olav Alstad og Signe Øye til arbeids- og administrasjonsministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av arbeids- og administrasjonsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Hallgeir H. Lange-land til arbeids- og administrasjonsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 17, fra representanten John I. Alvheim til helseministeren, vil bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av helseministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 18 og 19, fra henholdsvis representantene Britt Hildeng og Asmund Kristoffersen til helseministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 20-24, fra henholdsvis representantene Jørn L. Stang, Leif Lund, Ågot Valle og Tor Nymo til justisministeren, vil bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av den konstituerte justisminister, som er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Kulturdepartementet har vendt tommelen ned for støtte til «Gråtassprosjektet». Dette resulterer i blant annet færre produserte filmpisoder og reduserte muligheter for salg til utlandet.

Kan statsråden tenke seg å revurdere sitt avslag slik at denne populære barne- og ungdomsserien får bedre økonomiske vilkår, og at man også ser på lovverket, blant annet med tanke på sponing, for å få ned kostnadene?»

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Kulturdepartementet disponerer ikke selv midler til produksjon av film. Departementet har delegert samtlige støtteordninger til sine underliggende institusjoner. Dagens støtteordninger på filmområdet er først og fremst rettet mot produksjoner ment for visning på kino. Det gis ikke støtte til prosjekter som faller inn under fjernsynsselskapenes ordinære virksomhet. Produksjon av fjernsynsserier faller utenfor de etablerte støtteordningene. Fantasifabrikken har søkt om støtte til produksjon hos departementets støtteforvaltere og fått avslag hos samtlige.

Representanten Bredvold hevder at et avslag fra departementet vil føre til reduserte muligheter for salg til utlandet. Den vanligste form for finansiering av produksjoner for fjernsyn er enten forhåndssalg av visningsrettigheter til programmet til et fjernsynsselskap, eller en avtale om samproduksjon med et fjernsynsselskap eller en annen produsent mot samfinansiering av produksjonen. Jeg kan ikke se at manglende statlig støtte til pro-

sjektet skulle gjøre produksjonen mindre attraktiv for utenlandske fjernsynsselskap.

Når det gjelder spørsmålet om å revurdere lovverket, særlig når det gjelder reglene for sponing av barneprogrammer, vil jeg vise til det svar jeg gav til representanten Rui i spørretimen i april i fjor om nettopp ordninger for støtte til barneprogrammer produsert på video og regelverket for sponing av fjernsynsprogrammer for barn og ungdom.

Jeg viste her til at forskriftene til kringkastingsloven fastsetter at barne- og ungdomsprogrammer ikke kan sponses av virksomheter som har som formål å drive næringsvirksomhet. Dette er i samsvar med Regjeringens politikk. Det hevdes at reglene gjør det vanskeligere å finansiere produksjon av barne- og ungdomsprogrammer for fjernsyn. Jeg vil imidlertid understreke at formålet med denne begrensningen er å skjerme barn og ungdom mot kommersiell påvirkning. Regjeringen ser det som viktig å opprettholde dette prinsippet og finner det ikke aktuelt å endre dagens regelverk for sponing av programmer for barn og ungdom. Jeg viser til at forbudet ikke er absolutt. Frivillige organisasjoner og andre som ikke primært driver næringsvirksomhet, vil kunne sponse programmer for barn og ungdom.

G u n n a r B r e i m o hadde her overtatt presidentplassen.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, selv om det var negativt når det gjelder selve innholdet.

Barnefilmen «Gråtass» er en serie som på en meget god måte ivaretar norske tradisjoner og norsk kultur – den viser livet på en bondegård, dens virksomhet, gleder og farer. Serien ivaretar ikke bare barns interesser, men også hele familiens interesser. Det er utført målinger som bl.a. viser at i aldersgruppen 14-25 år er «Gråtass» nummer fem av de programmene som er mest sett.

Når man tar i betraktning den forholdsvis minimale støtten dette prosjektet trenger, og samtidig ser på de store pengeoverføringer enkelte norske filmer får – og som kun blir sett av en håndfull mennesker – kan man lure på hvilke vurderinger som ligger bak.

Ser ikke statsråden at dette vil være en svært god investering med hensyn til spesielt barn og unge? I motsetning til mye annen produksjon, med helt andre tendenser, med slåsskjemper og utenomjordiske vesener og skrik og skråll, vil «Gråtass» bli et alternativ med ro rundt seg. Man blir dessuten underholdt samtidig som man lærer.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Jeg har tidligere gjennom spørsmål i spørretimen blitt konfrontert med «Gråtass»-fenomenet og den gamle «Ferguson»-figuren. Jeg har etter det hatt anledning til å se på programmet og kan for så vidt være enig i at dette er positivt. Selvfølgelig er det fint om den typen produksjoner kan støttes. Nå er det imidlertid slik at de institusjoner som ligger under Kulturdepartementet, har avslått søknaden.

Vi har en søknad liggende, men det er et kjent faktum at vi fra Kulturdepartementets side ikke har spesielle midler til å støtte denne typen prosjekter. Vi vil oversende den til et par andre departementer, men slik jeg ser det, er de støtteordningene som vi har for produksjon av programmer for barn og unge, ganske omfattende og gode. Når man i de institusjonene ikke finner rom for «Gråtass», må jeg ta det til etterretning.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg kan ellers nevne at hadde serien blitt innspilt av utenlandske firmaer, ville ikke de strenge norske sponsoreglene vært en bremsekloss.

Ellers er det søkt på fire områder, alle med avslag, nemlig Norsk Kassetavgiftsfond fire ganger, Norsk Filminstitutt, AV-fondet hvor det var krav om distribusjon til kino, dvs. film, og Nordisk Film- og TV-fond – med avslag der også.

Ellers må jeg bemerke at NRKs takstpris pr. minutt sendetid er for lav. Kan statsråden tenke seg å øke den?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Det er nok riktig som Bredvold redegjorde for, at støtte til dette prosjektet er avvist i en rekke institusjoner.

Når det gjelder sponsoreglene, er det slik, som jeg nevnte i mitt første svar, at vi ikke ønsker at de som er direkte knyttet til næringsvirksomhet, skal sponse denne type programmer. Det er spesielt for å forhindre at man får en kommersiell påvirkning. Men dette forbudet er ikke absolutt, og bl.a. når det gjelder frivillige organisasjoner, kan man se på andre ordninger.

Når det gjelder reglene for takstpris som NRK bruker, og som Bredvold spurte om avslutningsvis, har jeg ikke mulighet til å redegjøre for det her, fordi jeg kjenner ikke detaljene. Men jeg ser det slik at med den AS-modellen til NRK, er det veldig vanskelig for oss som generalforsamling å skulle ta opp et slikt spørsmål. Det må vi overlate til AS-et og styret for AS-et.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Erik Solheim til utenriksministeren, vil bli tatt opp av representanten Hallgeir H. Langeland.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg vil gjerne stilla følgende spørsmål:

«Utenriksministeren sa i den ordinære spørretimen 10. februar 1999 at Norge ikke lager noen særordning for Israel når en israelsk ubåt som kan ta atomvåpen, får øve i norsk farvann.

Hvilke andre land utenfor NATO er i dag gitt tillatelse til slik øvingsvirksomhet, og mener utenriksministeren det er sikkerhetspolitisk gunstig å gjøre norskekysten til et mulig øvelsesområde for ubåter fra land i hele verden?»

Utenriksminister Knut Vollebæk: La meg i besvarelsen av det spørsmålet som opprinnelig er stilt av repre-

sentanten Solheim som et oppfølgingsspørsmål, i dag først få vise til mitt svar i spørretimen for to uker siden.

Som jeg sa den gangen, innebærer ikke tillatelsen til å utprøve en Dolphin undervannsbåt i norsk farvann og til å anløpe Marvika orlogsstasjon noen særordning for Israel. Den konkrete anmodningen fra israelsk side ble vurdert i henhold til gjeldende regelverk, som er godkjent av Stortinget. Behandlingen av søknaden ble gitt en bred vurdering, og det ble konkludert med at det var grunnlag for å gi tillatelse.

Tilsvarende behandling vil måtte gjøres hvis det skulle komme en henvendelse fra et annet land utenfor NATO. Forskrift om fremmede militære fartøyers og luftfartøyers adgang til norsk territorium under fredsforhold ble endret i 1997. Den nye forskriften gir adgang til aktiviteter av den art det her er snakk om, etter tillatelse fra norske myndigheter.

Etter at den nye forskriften trådte i kraft, er det ikke kommet søknader om anløp av fartøyer fra andre land utenfor NATO for tilsvarende øvingsvirksomhet. Det er derfor ikke mulig for meg nå å ta stilling til eventuelle andre søknader uten å kjenne nærmere detaljer.

La meg i denne sammenheng også få understreke at jeg i spørretimen den 10. februar sa at vi legger til grunn at undervannsbåten er av konvensjonell type.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg takkar utanriksministeren for svaret.

Eg vil gjerne likevel utfordra han til å vera meir presis når det gjeld nasjonalitet. I prinsippet kan ein då ikkje avvisa f.eks. russiske ubåtar dersom dei skulle søkja om å øva i norsk farvatn. Eg vil gjerne be om at utanriksministeren stadfestar det.

Eg vil òg ha ein garanti frå utanriksministeren om at desse ubåtane ikkje fører atomvåpen. Den risikoen vil me ikkje ha i norske farvatn. Kan utanriksministeren stadfesta det?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Som jeg sa i mitt svar, er det ifølge de forskriftene som nå gjelder, og som Stortinget har godkjent, ikke noen automatikk i å si nei. Vi har altså en adgang til å si ja. Det betyr selvsagt ikke at vi ikke kan avvise ubåter fra land som ikke er medlemmer av NATO. Men det betyr at vi må gjennomgå dette i hvert enkelt tilfelle og foreta en vurdering, og det vil vi selvsagt gjøre.

Når det gjelder den andre delen av spørsmålet, sa jeg at vi legger til grunn at dette er ubåter av konvensjonell type.

Hallgeir H. Langeland (SV): Då tolkar eg utanriksministeren slik at han vurderer dette frå sak til sak. Han har då funne ut det at Israel er så kjekke og greie at dei skal få øva her. Men så vil han ha andre prinsipp og gjera andre vurderingar ut frå kva land som søkjer. Dette må bli rimeleg komplisert. Eg vil berre spørja heilt konkret: Dersom russiske styresmakter skulle søkja, på kva grunnlag skulle ein kunna avvisa dei?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Nå er det vel ikke så uvanlig at man må foreta en vurdering fra sak til sak, og det vil vi også gjøre her.

I mitt første svar sa jeg:

«Tilsvarende behandling vil måtte gjøres hvis det skulle komme en henvendelse fra et annet land utenfor NATO. Forskrift om fremmede militære fartøyers og luftfartøyers adgang til norsk territorium under fredsforhold ble endret i 1997. Den nye forskriften gir adgang til aktiviteter av den art det her er snakk om, etter tillatelse fra norske myndigheter.»

For å gjenta det jeg sa, vil norske myndigheter i hvert enkelt tilfelle vurdere om man ønsker å gi adgang til den type aktiviteter.

S p ø r s m å l 3

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg vil gjerne stilla utanriksministeren følgjande spørsmål:

«EUs direktiv om «Patentbeskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser» (patentdirektivet) er omstridt, ikke bare i Norge, men også i EU. Regjeringen i Nederland og Italia klaget direktivet inn for EU-domstolen fordi man mener det strider mot konvensjonen om biologisk mangfold. I likhet med EU-land har Norge gjennom EØS-avtalen anledning til å støtte klagen innen 3 måneder etter offentliggjøring. Fristen løper ut 5. mars 1999.

Akter Regjeringen å benytte seg av denne anledningen?»

Utenriksminister Knut Vollebæk: Jeg håper og tror at representanten Langeland vil bli noe mer fornøyd med svaret mitt på dette spørsmålet enn med det han fikk på det spørsmålet han stilte på vegne av representanten Solheim.

Det er riktig, som representanten Langeland opplyser, at Nederland 19. oktober i fjor klaget direktivet om beskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser – det såkalte patentdirektivet – inn for EF-domstolen. Nederland mener at direktivet strider mot EU-retten og har også trukket fram forholdet til internasjonale avtaler på området, bl.a. konvensjonen om biologisk mangfold.

Vi er også kjent med at Italia forbereder et innlegg til støtte for Nederlands syn.

Gjennom EØS-avtalen har Norge adgang til å levere et skriftlig innlegg i saken. Siste frist for Norge til å levere et slikt innlegg for EF-domstolen er 19. mars.

Som jeg sa i mitt svar på representanten John Dales interpellasjon i Stortinget 15. mai i fjor, er direktivet, slik det nå foreligger, i strid med Regjeringens syn. En eventuell gjennomføring av direktivet i norsk rett vil etter alt å dømme også være i strid med Stortingets syn på saken. På dette grunnlaget har Regjeringen derfor besluttet å levere et skriftlig innlegg i saken til støtte for Nederland.

Hallgeir H. Langeland (SV): Utanriksministeren har heilt rett i at representanten Langeland er nøgd med dette svaret.

Det er jo dette SV saknar frå Regjeringa – ei offensiv haldning i forhold til EU-spørsmål. Veldig ofte ser ein ei regjering som høyrer på kva Arbeidarpartiet og Høgre seier, og så gjer dei akkurat det. I denne saka vel ein altså ei litt meir offensiv linje. Det er dette me ønskjer av Regjeringa i EU-sakene, nemleg at ein grip fatt i dei tinga som er viktige, ikkje minst på miljørtaida.

Utfordringa til Regjeringa er då: Vil ein følgja ei litt meir offensiv linje i EU-spørsmål framover ved aktivt å gå inn og prøva å påverka systemet i den retninga som SV og Regjeringa meiner er korrekt?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Om SV alltid vil bli fornøyd med meg eller Regjeringen, kan jeg ikke love. Men jeg vil jo mene at Regjeringen følger en offensiv politikk når det gjelder EU-spørsmål. Det betyr selvsagt ikke at man i utgangspunktet skal nedlegge veto i alle saker, men det betyr at man tar for seg de sakene man mener er vanskelige og prøver å få til en løsning som både er akseptabel for Norge, og som også kan påvirke prosessen i EU. Det er derfor Norge vil støtte Nederland i denne klagen, fordi vi mener at det også kan påvirke prosessen i EU i positiv retning.

Hallgeir H. Langeland (SV): Er det noko SV har lært seg, er det at ein ikkje nødvendigvis skal lita på kva folk seier i regjeringserklæringar og sånt. Det har me erfart.

Me ønskjer å utfordra Regjeringa, og det er det me gjer i dag, og det kjem me til å gjera framover når det gjeld å setja miljøomsyn framfor f.eks. profittomsyn. Førre var-prinsippet bør gjelda i alle saker. Det står det i regjeringserklæringa, og det er SV samd i. Me har altså dette patent på liv-direktivet, og det er kome eit barne-matdirektiv, og det kjem andre direktiv. Vår utfordring til utanriksministeren og Regjeringa er nettopp å vera offensiv, slik som ein viser tendensar til i denne saka.

Utenriksminister Knut Vollebæk: La meg bare få gjenta hva jeg sa til representanten Dale i interpellasjonen i mai i fjor:

«Slik direktivet nå foreligger, er det i strid med Regjeringens syn. Jeg legger også til grunn at en eventuell gjennomføring av direktivet i norsk rett etter alt å dømme vil være i strid med Stortingets syn på dette spørsmålet ...

Regjeringen legger til grunn at det ikke er aktuelt med en liberalisering av patenteringsadgangen i strid med Stortingets syn, og er innstilt på å stå fast på denne holdningen når patentdirektivet kommer opp til behandling i EØS-komiteen.»

S p ø r s m å l 4

Ågot Valle (SV): Jeg har dette spørsmålet til utenriksministeren:

«I forbindelse med kidnappingen av Abdullah Öcalan har statsministerens uttalelser om at Tyrkia er en rettsstat, vakt bestyrtelser blant kurderne og andre som har

vært opptatt av Tyrkias stadige brudd på menneskerettigheter.

Hva vil utenriksministeren gjøre for å presse Tyrkia til å sikre kurderlederen en rettferdig rettssak, og hvilke initiativ vil utenriksministeren ta for at kurderproblemet kan få en politisk løsning?»

Utenriksminister Knut Vollebæk: Pågripelsen av kurderlederen Abdullah Öcalan har skapt stor oppmerksomhet internasjonalt, og i likhet med en rekke andre land har Norge krevd at Öcalans rettssak må tilfredsstillende forpliktelser Tyrkia har påtatt seg, bl.a. i henhold til Europarådets menneskerettighetskonvensjon. Dette har også statsministeren bekreftet.

Vi har gjort det klart at vi forventer en rettferdig og åpen rettergang, at saken blir ført for en uavhengig domstol som tilfredsstillende kravene til Europarådets menneskerettighetskonvensjon, og at Öcalan får adgang til advokatbistand etter eget ønske og rettslig bistand for øvrig. Vi har også gjentatt Norges prinsipielle holdning til bruken av dødsstraff. Disse synspunktene har blitt tatt opp gjennom kontakter på politisk nivå og på embetsmannsnivå.

Jeg vurderer også mulighetene for at Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, OSSE, kan bidra positivt i oppfølgingen av Öcalan-saken. Som OSSE-formann har jeg drøftet spørsmålet med ulike parter.

Samtidig vil jeg understreke at Norge fordømmer alle former for terrorisme. På samme måte som tiltak mot terrorisme må iverksettes under hensyn til internasjonale rettsstatsprinsipper og demokratiske normer, må politiske krav fremmes gjennom politiske kanaler, ikke ved bruk av vold. Den eneste veien til en fredelig løsning på konflikten mellom tyrkere og kurdere er gjennom dialog. En bedring av de sosiale og økonomiske forholdene vil stå sentralt i denne sammenheng, og Norge vil sammen med andre land fortsatt oppfordre til en slik dialog.

Statsministeren har i en tidligere samtale med Tyrkias nåværende statsminister Bülent Ecevit tatt opp menneskerettighetssituasjonen i landet og fremhevet betydningen av at Tyrkia etterlever sine internasjonale forpliktelser på dette området, spesielt når det gjelder forholdet til den kurdiske minoritetsbefolkningen.

Norge har gjentatte ganger tatt opp kurdernes situasjon med tyrkiske myndigheter. Vi har krevd respekt for kurdernes kulturelle rettigheter og identitet, i tråd med de forpliktelsene landet har på menneskerettighetsområdet. Kurdernes rettigheter som minoritet var et hovedtema under menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnsons besøk i Tyrkia i fjor høst. Dette er også et spørsmål som drøftes i Europarådet.

Ågot Valle (SV): Jeg takker for svaret.

Det er grunn til å uttrykke dyp bekymring både over kidnappingen av kurderlederen Öcalan og den videre behandlingen av han. Dypest sett handler ikke dette om Öcalan, men det handler om skjebnen til det kurdiske folket. Derfor er det nå så viktig at Vestens unnfalleshet og svik mot det kurdiske folket ikke får fortsette. Det var et svik, mener jeg, da ingen vestlige land ville ta imot

Öcalan eller vurdere den fredsplanen han la fram, og heller ikke ville diskutere den med han.

Men så til rettssaken mot Öcalan: Verdenssamfunnet vet at Öcalan ikke får en rettferdig rettergang, og det som har hendt til nå, bekrefter jo akkurat det. Det er likevel viktig at presset mot Tyrkia fortsetter, i tråd med det utenriksministeren gjorde rede for, men at man også går enda lenger. Og da har jeg et spørsmål: Vil utenriksministeren ta initiativ til å få Tyrkia til å gå med på at Öcalan blir framstilt for en internasjonal domstol?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Vi er opptatt av at Öcalan skal få en rettferdig behandling i forbindelse med rettergangen i Tyrkia, og jeg kan bekrefte at vi har kontakter, bl.a. gjennom vår ambassade, hvor vi også drøfter dette med tyrkiske advokater. Og det er min forståelse, ifølge en innrapportering fra vår ambassade, at han vil kunne velge de advokater han selv ønsker. Utenlandske advokater kan ikke føre saker, men de kan inngå i et forsvarsteam, og det vil ikke bli lagt noen begrensning på antallet advokater som inngår i forsvaret. I en sak som pågår for Ankaras sikkerhetsdomstol mot en kvinnelig advokat, får hun bistand fra 40 kolleger.

Jeg kan bekrefte at Norge vil følge opp denne saken og sørge for at vi fokuserer på den også i den videre fortsettelse, men vi ser ikke for oss at den skal tas opp for en internasjonal domstol.

Ågot Valle (SV): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg kan opplyse om at det også er norske advokater som har god kjennskap til både Tyrkia og til kurderne, som er villige til å reise nedover. Jeg håper at de da kan få hjelp av den norske stat til å gjøre det.

Anledningen er også nå inne til å ta opp kurderspørsmålet på bred basis for å sikre kurderne elementære rettigheter som folk. Hvis ikke det gjøres nå, er mange veldig redd for at volden og terroren får lov til å fortsette. Og som jeg sa tidligere: Vestens unnfalleshet må i hvert fall ikke få fortsette. Derfor er det viktig å få satt dette spørsmålet på den internasjonale dagsordenen og ikke bare å ta det opp med Tyrkia.

Jeg vil derfor gjerne utfordre utenriksministeren på om han kan ta et initiativ til å få i gang en internasjonal uavhengig granskingskommisjon for å etterforske menneskerettighetskrengelsene, og om han også vil ta initiativ til å få i gang en fredskonferanse. Det er jo helt i tråd med det utenriksministeren sa, at veien til en fredelig løsning er gjennom dialog.

Utenriksminister Knut Vollebæk: Jeg er enig med representanten Valle i at kurderspørsmålet er alvorlig. Som jeg også viste til i mitt første svar, har vi fra norsk side tatt dette opp gjentatte ganger, noe representanten Valle er kjent med. Samtidig er jeg også enig i at dette er et mye større problem enn det vi ser i dag, og jeg vil i den forbindelse bl.a. vise til en artikkel i International Herald Tribune nylig som er meget interessant, og som peker på både omfanget av problemet og alvoret i det.

Hvordan vi skal gripe det an, vet jeg ikke om jeg er beredt til å stå og si i dag, men det jeg kan forsikre både representanten Valle og Stortinget for øvrig om, er at vi allerede har tatt initiativ for å se på dette i en bredere sammenheng. Og jeg vil da eventuelt kunne komme tilbake til Stortinget, hvis det skulle være ønskelig, og fortelle litt om hvordan vi vil vurdere dette. Men vi ønsker nå å se på dette i en bredere sammenheng, og da er det ulike innfallsvinkler og ulike kanaler som vi vil kunne bruke for å drøfte kurderspørsmålet i en større sammenheng.

S p ø r s m å l 5

Marit Nybakk (A): Jeg har et spørsmål til utenriksministeren – som jeg for øvrig synes fortjener ros for å stille opp her mellom slagene i Kosovo.

«I spontanspørretimen 18. februar 1998 sa utenriksministeren seg enig med Arbeiderpartiet i at en fra norsk side på prinsipielt grunnlag skal ta opp dødsstraff med de land som praktiserer det.

Hva er grunnen til at Regjeringen nå har valgt å ta opp skyldspørsmål i enkeltsaker?»

Utenriksminister Knut Vollebæk: Jeg antar at bakgrunnen for representanten Nybakks spørsmål er at Regjeringen nylig sluttet seg til en EU-erklæring etter henrettelsen av Sean Sellers i Oklahoma.

Saken som foranlediget erklæringen, har viktige prinsipielle sider. Sean Sellers var 16 år da forbrytelsen fant sted. Bruk av dødsstraff for handlinger begått av personer under 18 år, eller gravide kvinner, er forbudt i henhold til artikkel 6 i FNs konvensjon av 1966 om sivile og politiske rettigheter.

Norge var blant de landene som i sin tid protesterte mot det amerikanske forbeholdet om fortsatt bruk av dødsstraff i slike tilfeller, og det var derfor av prinsipielle grunner naturlig for Norge å slutte seg til en EU-erklæring, selv om den omhandlet en konkret sak.

Den norske tilslutningen representerer derfor ingen endring av Regjeringens holdning til hvordan vi bør forholde oss til land som benytter dødsstraff. Vi vil videreføre den praksis som har vært fulgt til nå, dvs. å ta spørsmålet opp på prinsipielt grunnlag.

Marit Nybakk (A): Jeg vil takke for svaret.

Jeg vil understreke at fra Arbeiderpartiets side har vi ingen innvendinger mot at Norge sluttet seg til denne EU-erklæringen. Det er snarere enkeltstatsråders undertegning av opprop som er knyttet til skyldspørsmål, som er utgangspunktet for dette spørretimespørsmålet.

Det er viktig at Norge ikke bare protesterer i enkeltsaker, men at man tar opp dødsstraff på prinsipielt grunnlag, slik utenriksministeren også understreker. Jeg vil legge til – og understreke så sterkt jeg kan – at dødsstraff er en uverdigg krenkelse av menneskeverdet. Dødsstraff – eller «capital punishment», som i og for seg er et veldig godt begrep – er etter min oppfatning helt uakseptabelt, uansett i hvilket land det praktiseres og under hvilket re-

gime, det være seg USA, Iran, eller for den saks skyld Tyrkia, om det er et demokrati eller et diktatur. Vi må se på dette helt uavhengig av både rettssystem og skyldspørsmål, og vi må gjøre det enten det dreier seg om svarte menn fra slummen, ungdom som sitter og venter på dødsstraff, eller unge, kristne jenter som det var spørsmål om i fjor.

Jeg vil gjerne at utenriksministeren bekrefter det.

Utenriksminister Knut Vollebæk: Dette er en av de lettere oppgaver jeg har hatt i Stortinget, nemlig å bekrefte det representanten Nybakk nå sier. Det er ingen tvil om at jeg personlig, som utenriksminister, men også Regjeringen står bak dette, er enig i dette synet.

Jeg vil vise til at vi fortsatt ønsker å ta dette opp på prinsipielt grunnlag, bilateralt og ikke minst multilateralt, for å få en så bred støtte som mulig til de konvensjonene som finnes: FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og Europarådets menneskerettighetskonvensjon. Dette vil vi fortsette med.

Marit Nybakk (A): Jeg er spesielt glad for det siste som utenriksministeren sa.

Vi har allierte som Tyrkia og USA, og i tillegg Tyrkia som medlem av Europarådet. Det er viktig at vi tar opp dødsstraff på rent prinsipielt grunnlag også overfor allierte som Tyrkia og USA – ikke minst i disse dager.

På bakgrunn av de klare svarene fra utenriksministeren vil jeg stille ham følgende spørsmål: Er det, på bakgrunn av det han sier, riktig av enkeltstatsråder å undertegne opprop som i tillegg til dødstraff dreier seg om skyldspørsmål og rettssystem?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Jeg ble selv konfrontert med Amnestys aksjon utenfor Stortinget for et par uker siden, der det gjaldt en enkeltsak, med oppfordring til å undertegne et opprop. Selv om jeg kunne ha hatt et ønske om å undertegne på personlig grunnlag, sa jeg til dem som stod der, at jeg følte at jeg som utenriksminister hadde andre måter å gjøre det på enn å undertegne dette oppropet. Jeg viste til hva vi hadde gjort på prinsipielt grunnlag, og hva jeg selv hadde gjort i samtaler med USAs utenriksminister Madeleine Albright.

Som utenriksminister har jeg andre kanaler – og bør bruke andre kanaler – samtidig som jeg har full forståelse for at også statsråder ønsker å kunne gi uttrykk for personlige meninger når de føler sterkt for en sak.

S p ø r s m å l 6

Fra representanten Torbjørn Andersen til kommunal- og regionalministeren:

«Telenor AS søker for tiden 300 lærlinger over helsides annonser i dagspressen. «Vi oppfordrer spesielt jenter og ungdom med flerkulturell bakgrunn å søke», lyder teksten. § 55 A i arbeidsmiljøloven inneholder bestemmelser om at det ved utlysning og overfor søkere i arbeidslivet ikke skal forskjellsbehandles ut fra rase, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse.

Betyr nevnte annonsekampanje at flerkulturell ungdom kan bli foretrukket foran annen ungdom ved opptak av lærlinger i Telenor AS?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmålene 7 og 8, fra henholdsvis representantene Torbjørn Andersen og Leif Lund til kommunal- og regionalministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av kommunal- og regionalministeren, som er bortreist.

S p ø r s m å l 7

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg vil få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren, som skal svare på vegne av kommunal- og regionalministeren:

«Flere kommuner som har søkt om husbanklån til sykehjemsplasser, har fått beskjed om at lånerammene i Husbanken allerede er oppbrukt for i år til disse formål. Husbanken sier at disse kommunene må låne i andre banker. Disse kommunene har ingen garanti for å få de samme gunstige rentevilkårene som i Husbanken når de nå må låne i andre banker.

Kan statsråden si om staten vil dekke kommunenes låneutgifter uansett rentevilkår på lån til sykehjemsplasser, eller vil man bare dekke tilsvarende husbankrenten?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Alle sykehjems- og omsorgsboligprosjekter blir behandlet av Husbanken i forbindelse med at det gis tilskudd. Selv om Husbankens utlånsramme er økt med 1 milliard kr til i alt 9 milliarder kr i forhold til i fjor, ville det innebære at årets utlånsmidler ville bli oppbrukt relativt tidlig dersom Husbanken skulle lånefinansiere alle prosjekter som det søkes om tilskudd for. Dette ville ramme lånsøkere som har betydelig større problemer enn kommunene med å oppnå lån med gunstige betingelser i andre låneinstitusjoner, bl.a. privatpersoner som ønsker å bygge egen bolig og utbyggere som vil bygge utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte. Det er for øvrig fastsatt en låneramme som gjelder for alle Husbankens utlån. Det er derfor ikke riktig at Husbankens låneramme allerede er oppbrukt.

Husbanken har på denne bakgrunn oppfordret kommunene om å søke lånefinansiering til sykehjem og omsorgsboliger i Kommunalbanken, eventuelt andre finansinstitusjoner. Både Husbanken og Kommunalbanken tilbyr ulike rentevilkår avhengig av bindingsperiode. I perioder kan det oppstå visse forskjeller i rentetilbudene mellom de to bankene. Sett over tid er det imidlertid ikke grunn til å tro at Kommunalbankens utlånsrente vil ligge over Husbankens rente for noenlunde sammenlignbare tilbud. I perioden da markedsrentene lå forholdsvis stabilt før renteoppgangen i fjor sommer, kunne Kommunalbanken og private kredittinstitusjoner tilby kommunene lån til lavere rente enn Husbanken. Svært mange kommuner valgte derfor å lånefinansiere sine sykehjemsprosjekter utenfor Husbanken. Et stort antall kommuner

valgte også i denne perioden å innfri sine gamle lån i Husbanken.

Beregningen av det statlige kompensasjonstilskuddet til dekning av renter og avdrag på lån tar utgangspunkt i et serielån i Husbanken med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og Husbankens til enhver tid flytende rente. Dette gjelder uansett om kommunen faktisk har valgt andre av Husbankens rente- og avdragsalternativer eller om lånet er tatt opp hos en annen långiver. Som allerede nevnt, er det ikke grunn til å tro at lån opptatt i Kommunalbanken over tid vil være vesentlig dyrere enn husbanklån.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg takker for svaret.

Jeg vil understreke at poenget mitt ikke er at kommunene først og fremst skal få lån i Husbanken, men at de skal ha garanti for at staten vil oppføre seg i tråd med de gitte løftene om at staten skal dekke 100 pst. av finansieringen av denne reformen. Mange kommuner har nå planene klare for å igangsette bygging av både omsorgsboliger og sykehjemsplasser, inklusiv ombygging av flersengsrom til enerom på de kommunale sykehjemmene. Jeg synes det er litt uheldig at statlige myndigheter ikke tidligere har avklart overfor kommunene at Husbankens rammer for 1999 når det gjelder finansiering av det vi her snakker om, ikke har vært tilstrekkelige i forhold til å kunne følge opp reformen, slik Stortinget har vedtatt. Mange kommuner synes det er underlig at de nå får til svar at de lånerammene som gjelder, og som er øremerket dette formålet, allerede er brukt opp for første halvår 1999, selv om de søkte helt i begynnelsen av januar. Er det ikke grunn til å si at dette er litt dårlig planlagt fra Regjeringens side?

Statsråd Odd Einar Dørum: Regjeringen har forholdt seg til det faktum at kommunene også tidligere har sett seg tjent med å låne andre steder enn i Husbanken, og da er kjernespørsmålet: Har en kontroll over rammene i Husbanken? Det har jeg gjort rede for gjennom det svaret jeg har avgitt på vegne av kommunal- og regionalministeren.

Det andre spørsmålet er: Kjenner man vilkårene, enten man låner det ene eller det andre sted? Det har jeg også gjort rede for, idet jeg sa – og jeg gjentar det gjerne – at beregningen av tilskuddet til dekning av både renter og avdrag på lån tar utgangspunkt i et serielån i Husbanken med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og Husbankens til enhver tid flytende rente. Dette er vilkår som en kan ta med seg og vurdere, enten mot en privat finansieringsinstitusjon eller mot Kommunalbanken.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg takker for svaret.

For så vidt er kanskje noe av dette avklart, men jeg fikk ikke et helt konkret svar på om det blir slik at dersom kommunene får dårligere rentevilkår i en annen bank enn Husbanken, vil staten gå inn og dekke 100 pst. av den eventuelle merkostnaden det måtte bety for den enkelte kommune. Kan statsråden gi et helt klart svar på det?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kan gjerne gjenta det jeg tidligere har sagt, at kompensasjon som gis til dekning av renter og avdrag, er knyttet til renter og avdrag på lån som tar utgangspunkt i et serielån i Husbanken med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og Husbankens til enhver tid flytende rente. Det er de vilkårene som gjelder, og det er de vilkårene som er kjent for kommunene når de skal løse disse oppgavene.

S p ø r s m å l 8

Leif Lund (A): Jeg vil stille et spørsmål til ministeren:

«Kommunal- og regionaldepartementet skriver i en pressemelding av 15. februar 1999 at departementet nå har fordelt 50 mill. kroner til grendeskoler gjennom et ekstra skjønnskudd til noen kommuner.

Hvilke kriterier har departementet brukt ved fordelingen av disse pengene, og har departementet noen garanti for at pengene vil bli brukt til opprettholdelse av grendeskoler?»

Statsråd Odd Einar Dørum: I årets statsbudsjett ble det satt av 50 mill. kr. i ekstra skjønnsmidler til kommuner som har ekstra stramme rammer og sliter med å opprettholde tjenestetilbudet. Med disse midlene ønsker jeg å bidra til at kommuner med svak økonomi får en mulighet til å opprettholde nedleggingsstruede grendeskoler. I mange lokalsamfunn er grendeskolen kanskje det viktigste ankerfestet for å opprettholde bosettingen.

Vi har nå fordelt de ekstra midlene til kommunene i samråd med fylkesmannen og utdanningsdirektøren i det enkelte fylke. Utgangspunktet for om en kommune har fått midler er om den har et bosettingsmønster som tilsier et desentralisert skoletilbud. Vi har lagt stor vekt på konsekvensene for elevene som ville ha blitt rammet av en skoledleggelse. I utkantstrøk kan nedleggelse av en skole fort gi elevene en urimelig lang skolevei. Vi har også sett på økonomien til kommunen og om den taper mye på bortfallet av selskapsskatten.

De ekstra midlene ble gitt som en økning i rammeoverføringene til kommunene. Midlene er gitt for å styrke skolesektoren i kommuner som har et desentralisert skoletilbud. Det er derfor en klar forventning fra min side at de ekstra midlene faktisk blir brukt til dette. Jeg har tillit til at de kommunene som nå får ekstra midler, bruker disse på en god måte.

Leif Lund (A): Svaret er faktisk i tråd med det jeg stiller spørsmål om – for vi i Arbeiderpartiet er jo blitt kritisert for at vi bruker for mange øremerkede midler, og spørsmålet mitt gikk på om vi treffer godt nok overfor grendeskoler med denne bevilgningen. Svaret tilsier at vi ikke gjør det. Dette legges rett inn i rammene, og det brukes som argument at det er kommuner som har tapt i forhold til selskapsskatten – det er Stortinget som har gjort vedtak om at selskapsskatten skulle kompenseres gjennom skattøren. Jeg er derfor skuffet over at disse pengene ikke treffer grendeskolene på en riktigere måte, og dermed begrenser nedleggingen av dem.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg gjentar gjerne på vegne av kommunalministeren at midlene er fordelt med bakgrunn i den kunnskap fylkesmannen og utdanningsdirektøren i de enkelte fylkene har. Det er hovedkriteriet.

Så har jeg videre sagt at jeg har tillit til at kommunene bruker pengene, for vi er jo inne i et kommunevalgår hvor det er ganske mange som mener at kommunene er så bundet opp på alle måter og blir møtt med så mye detaljstyring, at mange kvier seg for å søke kommunale verv. Jeg tenker som statsråd på denne talerstol på vegne av kommunalministeren, som henne, at når man tar utgangspunkt i en konkret utfordring, nemlig grendeskolene, må vi også ha som utgangspunkt at vi viser tillit. Vi kan ikke starte med å vise mistillit ved å si at vi egentlig skulle ha detaljstyrt dette. Pr. i dag vil veldig mange si at det er for mye detaljstyring. Derfor har Regjeringen gjennom kommunalministeren også tatt initiativ til å gjennomgå regler for å forenkle dem, og til å se på hvordan man kan endre situasjonen med for mange øremerkinger. Så det kommunalministeren har lagt opp til, er på linje med den politikk Regjeringen står for.

Leif Lund (A): Med svaret her nå slapp man vel katten ut av sekken: Det er valgkamp det dreier seg om.

Jeg håper da at vi i hvert fall kan omtale erfaringene med fordelingen av disse 50 mill. kr til grendeskoler i budsjettet til høsten – for jeg mener faktisk at dette er en del av denne regjeringens valgkamp, og den skal vi ta til høsten.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg vil jo aldri benekte det når jeg skal drive valgkamp, men dette handler om mer enn valgkamp – det handler om demokratiet, og det handler om en har tillit til at lokale folkevalgte møter tillit med tillit. Og når man vet at det har vært en landsomfattende debatt om grendeskoler og det er tildelt midler til grendeskoler med bakgrunn i det som utdanningsdirektøren og fylkesmennene sier, til kommuner som med det som utgangspunkt trenger det, må vi også regne med at disse kommunene vil kunne forholde seg til det, og at de lokale folkevalgte også vil kunne gjøre det. Det er min erfaring, på grunnlag av de steder i landet jeg kjenner til, at de lokale folkevalgte er fullt ut voksne nok til å vise seg en slik tillit verdig og bruke pengene fornuftig.

Presidenten: Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis Jon Olav Alstad og Signe Øye til arbeids- og administrasjonsministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av arbeids- og administrasjonsministeren.

S p ø r s m å l 9

Jon Olav Alstad (A): Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål:

«Bokbransjeavtalen er et viktig virkemiddel for å opprettholde distriktsbokhandlere og dermed et viktig virkemiddel for å stimulere direkte kulturtilbudet i distriktene.

Vil statsråden bidra til at dette kan videreføres også etter at de konkurransepolitiske argumentene er vurdert?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Bransjeavtalen for bokomsetning er en avtale mellom Den norske Forleggerforening og Den norske Bokhandlerforening. Avtalen inneholder konkurransereguleringer, f.eks. bestemmelser om fastpris på salg av bøker fra detaljist, som må ha dispensasjon fra konkurranselovens forbudsbestemmelser.

Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen har søkt Konkurransetilsynet om slik dispensasjon i brev av 10. juli 1998. Konkurransetilsynet har fattet vedtak i saken som innebærer at bransjeavtalen gis dispensasjon på visse vilkår. Det sentrale i Konkurransetilsynets vedtak er at en mener at avtalens regulering av skolebikomsetningen må tas ut av avtalen, særlig gjelder dette reglene om fastpris ved salg av skolebøker.

Partene har klaget Konkurransetilsynets vedtak inn for Arbeids- og administrasjonsdepartementet, som nå har saken til behandling som klagesak.

I departementets saksbehandling vil både de konkurransepolitiske, de distriktpolitiske og de kulturpolitiske sidene ved saken vurderes. Bransjeavtalen som et virkemiddel for å opprettholde distriktsbokhandlere og kulturtilbudet i distriktene er hensyn som vil bli vurdert.

Departementet tar sikte på å ferdigbehandle klagesaken innen 1. april i år.

Jon Olav Alstad (A): Jeg takker for en grundig innføring i bokbransjeavtalen og prosessen rundt den, som jeg for øvrig kjenner godt fra før. Det er jo ikke første gang de siste årene vi har hatt en diskusjon om bokbransjeavtalen – og man har hatt den til ankebehandling for å få unntak fra konkurranselovverket. Så, for å være litt mer presis i spørsmålsstillingen min, kan jeg jo spørre rett ut om Regjeringen akter å følge opp det som står i Voksenårserklæringen, nemlig:

«For å sikre like bokpriser og tilgjengelighet av bøker i hele landet, ønsker en sentrumsregjering å bidra til at bransjeavtalen for bokomsetning opprettholdes.»

Vil det bli fulgt opp denne gangen, eller er det nok et punkt i det politiske grunnlaget for en sentrumsregjering som Regjeringen vil forsøke å fossro seg bort fra?

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten vil selvfølgelig være kjent med at når en sak er til klagebehandling, fullfører man klagebehandlingen før man kunngjør resultatet. Og slik har denne statsråden tenkt å opptre på vegne av den statsråden jeg svarer for.

Jeg er selvfølgelig, som den statsråden jeg svarer for, kjent med alle sider og alle linjer som står i Voksenårserklæringen. Derfor skal jeg med glede gjenta det som jeg sa på slutten av svaret mitt: I departementets saksbehandling vil både de konkurransepolitiske, de distriktpolitiske og de kulturpolitiske sidene ved saken vurderes. Bransjeavtalen som et virkemiddel for å opprettholde distriktsbokhandlere og kulturtilbudet i distriktene er hensyn som vil bli vurdert.

Jon Olav Alstad (A): Jeg skjønner at jeg ikke får noe klarere svar enn det jeg alt har fått. Sånn vil vel verden være inntil 1. april.

Men la meg forsikre samferdselsministeren og de øvrige medlemmene av Regjeringen om at dersom man også denne gangen, på linje med de to siste behandlingene som ble gjort da Arbeiderpartiet hadde regjeringen, velger å legge størst vekt på de kulturpolitiske og distriktpolitiske målsettingene, kommer denne regjeringen til å få full støtte til det.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg skal bringe de oppmuntrende tilropene videre til arbeids- og administrasjonsministeren.

S p ø r s m å l 1 0

Signe Øye (A): Jeg må få lov til å stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren, som vil bli besvart av samferdselsministeren:

«Stortingets kutt i arbeidsmarkedstiltakene gjør det umulig å skaffe nok arbeidskraft til sykehjem, skoler og skolefritidsordninger i Oslo, mener både fylkesarbeids sjefen og byråden for eldre og bydelene. Samtidig har Oslo en betydelig uutnyttet arbeidskraftressurs blant langtidsledige innvandrere. Disse trenger språkkurs og noe opplæring for å kunne fylle de ledige stillingene.

Hva vil statsråden gjøre med dette problemet?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Innenfor tildelte rammer prioriterer arbeidsmarkedsetaten i Oslo og Akershus tiltaksmidler til AMO-kurs rettet mot delarbeidsmarkeder hvor det er stor etterspørsel etter arbeidskraft og mange ledige stillinger. Dette innebærer bl.a. at kurs innen pleie og omsorg og pleieassistentkurs gjennomføres denne våren for å kunne fylle ledige stillinger i bydelene i Oslo.

Fylkesarbeidskontoret for Oslo og Akershus og Oslo kommune har inngått samarbeidsavtaler om rekruttering av vikarer til eldreomsorgen og Oslo-skolene. Fra arbeidsmarkedsetatens side legges det vekt på at rekrutteringsavtalene vil gjøre det mulig å få formidlet utsatte arbeidssøkergrupper til ledige stillinger i bydelene.

Arbeidsmarkedsetaten bistår Oslo kommune i rekrutteringen av utenlandske sykepleiere. For 1999 tar etaten sikte på å rekruttere 400-500 finske sykepleiere. Denne rekrutteringen skjer i samarbeid med den finske arbeidsmarkedsetaten.

Når det gjelder Oslo kommunes behov for hjelpepleiere og pleieassistenter, søker arbeidsmarkedsetaten å bidra til å dekke dette gjennom ordinær rekrutteringsbistand. Dette kommer i tillegg til satsingen på vikarformidlinger overfor bydelenes eldreomsorg, både hjemmebasert omsorg og institusjonsomsorg.

For å dekke bydelenes behov for arbeidskraft på en god måte har etaten i Oslo og Akershus opprettet et eget team for å betjene vikarbehovene. Fra 1. januar 1999 har dette teamet formidlet 404 vikarer til bydelene. Av disse vikarene er det 246 fremmedspråklige arbeidssøkere. Etter etatens vurdering er vikariater en god inngangsport til arbeidslivet for arbeidssøkere som har problemer med å skaffe seg arbeid.

(Statsråd Dørum)

Før etaten formidler de fremmedspråklige arbeidssøkerne til bydelene, blir det gjennomført avklaring og språktesting. Det blir også gjennomført opplæringsvirksomhet i form av AMO-kurs for å kvalifisere innvandrere for ledige jobber i Oslo.

Ved utgangen av januar 1999 var det om lag 7 800 helt ledige i Oslo, herav om lag 2 500 fremmedspråklige. Blant de helt ledige fremmedspråklige var 730 langtidsledige. Videre var det om lag 1 150 deltakere på ordinære arbeidsmarkedstiltak i Oslo ved utgangen av januar 1999. Av disse var om lag 650 fremmedspråklige. Dette innebærer at mer enn 50 pst. av ressursene til ordinære arbeidsmarkedstiltak i Oslo går til fremmedspråklige arbeidssøkere.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Det var en grei opprøpsing av det som skjer i Oslo. Det skulle bare mangle at det ikke skjer noe, men det som skjer, er altfor lite. Det er problemet. Når det er så mange langtidsledige i Oslo, og så mange av disse er innvandrere, burde Regjeringen ha et helt annet perspektiv og helt andre tall å vise til enn det som statsråden nå kom med.

Vi vet at det er veldig lite som skal til for at de innvandrerne som nå er langtidsledige, kan komme inn i de ledige jobbene her i Oslo. Jeg kan ikke forstå at det ikke er vilje i Regjeringen til å gi et lite løft slik at de kommer inn i disse ledige stillingene.

Jeg vil spørre statsråden: Mener statsråden at dette er Regjeringens ansvar, eller er det Oslo kommunes ansvar?

Statsråd Odd Einar Dørum: Arbeidsmarkedsetaten er Regjeringens ansvar. Men det å få til gode løsninger når det gjelder kommunale jobber, skjer i et samarbeid mellom statlig og kommunal virksomhet. Slik må det være. Det redegjorde jeg for i mitt svar. Jeg gjorde det bl.a. klart at av 404 vikarer er 246 fremmedspråklige, og av 1 150 deltakere på arbeidsmarkedstiltak er 650 fremmedspråklige. Det betyr at oppmerksomheten rettes mot denne gruppen.

Så vil jeg gjerne tilføye at jeg har jobbet med fremmedspråklige noen år før jeg ble statsråd. Jeg skulle ønske at det alltid var så lett å få noe på plass. Men dessverre har vi i Norge eksempler på godt kvalifiserte arbeidssøkere med en litt annen hudfarge enn min og et annet navn enn mitt som ikke får jobb selv om de er meget kompetente. Der er derfor Regjeringen har fulgt opp et stortingsvedtak om å få opprettet et senter som skal bekjempe diskriminering, slik at vi kan være sikre på at folk med kompetanse i hvert fall får en jobb. Noe av det mest uverdige ved det norske samfunnet i dag er at meget kompetente innvandrere ikke får jobb fordi de har galt navn og gal hudfarge.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Statsrådets fortid er ikke ukjent for meg, at han har vært leder for Kontaktutvalget mellom innvandrere og norske myndigheter. Derfor hadde jeg kanskje forventet at selv om det ikke var den riktige statsråden jeg stilte spørsmålet til,

ville statsråden hatt et større engasjement og kanskje noe mer positivt å komme med enn det svaret han nå gav.

Vi vet jo at det ikke er gratis å ha langtidsledige. Vi må bruke penger på arbeidsledighetstrygd, og kommunen må bruke penger på sosialhjelp, så pengene renner ut uansett. Derfor blir det et paradoks at man ikke kan gi litt mer når det gjelder arbeidsmarkedstiltak eller andre tiltak, slik at de kvalifiseres til de ledige jobbene. Vi vet også at dersom man går ledig over lang tid – det gjelder innvandrere som nordmenn – vil man havne på uføretrygd. Da har staten et varig problem i mange tiår framover. Er det det som er målet for Regjeringen?

Statsråd Odd Einar Dørum: Det engasjementet jeg bærer fram, er selvfølgelig det samme som administrasjonsministerens. Jeg er selvfølgelig klar over ledigheten blant mange fremmedspråklige og vet også at vi mangler arbeidskraft i Norge. Derfor har jo også administrasjonsministeren fremmet den politikken som jeg beskrev i sted. Regjeringen ønsker selvfølgelig å ha alle ledige hender i bruk, for å bruke et slagord som gjerne hører et annet parti til enn det jeg gjør, men som jeg like fullt synes er godt, og det er helt klart at vi ønsker å gjøre det vi kan med dette. Av og til går ting sent. Det betyr ikke at vi ikke har engasjementet. Og når jeg markerte så sterkt som jeg gjorde at det ofte var slik at folk ikke fikk jobb når de var kompetente, var det nettopp for å understreke det.

Administrasjonsministeren har også fremmet initiativ på dette området og har fått kritikk for det, så jeg tror ikke noen kan si at det er noe i veien med hennes engasjement eller Regjeringens vilje til å gjøre noe. Jeg skal likevel ta initiativ til at de synspunktene som er tatt opp, blir tatt med, slik at man får sett på tiltakene, spesielt i forhold til denne gruppen.

Kirsti Kolle Grøndahl hadde her gjeninntatt presidentplassen.

S p ø r s m å l 1 1

Fra representanten Hallgeir H. Langeland til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Sjølvsagt om målet er å auke andelen menn i kvinneedominerte yrke, skjer det motsette. I Stavanger auka kvinneandelen i grunnskolen fra 72,3 pst. i skuleåret 1996-97 til 74,1 pst. i inneverande skuleår. Me veit alle at det meste av forklaringa er dei urimelege skilnadene i lønn mellom manns- og kvinneedominerte yrkesgrupper.

Vil statsråden sørgje for at det blir avsett ein likelønns-pott ved lønnsoppgjering, eventuelt kva blir gjort for å sikre likelønn og fleire menn i kvinneedominerte yrker?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1 2

Bent Hegna (A): Jeg skal stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I Grenland bor det ca. 100 000 mennesker. Dette burde være et godt passasjergrunnlag for NSB. Fra årsskiftet har ca. annenhver avgang med NSB fra Skien og Porsgrunn gått med buss til Sandefjord. Flere ganger har bussen ikke rukket å nå Sandefjord før toget har forlatt stasjonen. Passasjerene har da blitt henvist til å vente en time på neste tog fra Sandefjord. Dette fører til at færre tar toget.

Hva mener statsråden om NSBs måte å behandle passasjerer på i slike tilfeller?»

Statsråd Odd Einar Dørum: I utgangspunktet er trafikken på Vestfoldbanen en del av avtalen mellom staten og NSB om kjøp av persontransporttjenester. Denne avtalen omfatter daglig 13 togavganger mellom Skien og Oslo og 21 togavganger mellom Sandefjord og Oslo, dvs. i gjennomsnitt avganger annenhver time fra Skien og hver time fra Sandefjord.

Fra 10. januar 1999 er det annenhver time satt opp buss mellom Skien og Sandefjord. Dette er et tilbud NSB har opprettet på eget initiativ og er i realiteten en økning av kollektivtilbudet i Vestfold. Ideen bak det såkalte TogBuss-tilbudet er at matingen med buss skal føre til at flere tar toget.

Jeg er opptatt av at kunden kommer i fokus også i jernbanevirksomhet, og at de produkter som tilbys, skal holde det som loves. Det vil være i NSBs interesse at kundene er fornøyd med tilbudet. Jeg regner derfor med at NSB lytter til kundenes eventuelle kritikk, og at denne tas på alvor, slik at det kan utvikles et produkt som er til det beste både for de reisende og NSB.

Jeg vil dessuten nevne at problemet er videreformidlet til NSB.

Bent Hegna (A): Jeg får takke statsråden for det jeg oppfatter som et positivt svar.

Jeg har reist med tog på Vestfoldbanen flere ganger i uken de siste seks årene og har stort sett bare positive signaler å gi om det. Det er alltid i rute, for å si det sånn. Men det er veldig rart at det ikke er korrespondanse mellom bussen og toget. Nå er det slik at folk blir forbannet når de må stå på jernbanestasjonen i Sandefjord og vente. Det er synd, for NSB taper kunder. Dette bør absolutt statsråden reagere på ganske raskt, slik at NSB sørger for å legge forholdene skikkelig til rette.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kan bekrefte at NSB mener at punktligheten i togavgangene skal prioriteres, slik at det kan ha forekommet at kunder med buss har kommet for sent til toget i Sandefjord. NSB selv mener at denne typen forsinkelser i busstrafikken i tilfelle har forekommet innenfor rushtiden, dvs. mellom kl. 05.00 og 09.00. I dette tidsrommet er det imidlertid tre togavganger i timen fra Sandefjord og dermed maksimalt 20 minutters venting på neste tog.

For å kunne oppnå økt lønnsomhet i togdriften har imidlertid NSB – som jeg har sagt – fokusert på kundeorientering. Selskapet gjennomfører derfor nå ulike undersøkelser om kundenes tilfredshet med de produktene

selskapet tilbyr, og har som mål å utvikle disse mot kundenes krav. Resultatet av denne typen undersøkelser med mål for forbedringer ble første gang presentert som et kunderegnskap som tillegg til NSBs årsrapport for 1997. Jeg føler meg derfor trygg på at NSB vil ta på alvor den kritikken som nå er framkommet om TogBuss-tilbudet på Vestfoldbanen, og utvikle dette til beste for kunden.

S p ø r s m å l 1 3

Jan Johnsen (H): Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«De fleste bedrifter av noen størrelse har en frankeringsmaskin. Det hender også at det blir frankert feil. Men for å få refundert denne feilfrankeringen må beløpet være på minst 110 kroner. Det er ikke mulig å samle opp flere feilfrankeringer for å komme over dette beløpet. Den ordningen som Posten Norge BA her har laget for sitt eget monopolsystem, tar altså tusenvis av kroner urettmessig fra bedriftene.

Kan statsråden se på dette, slik at ordningen blir mer bedriftsvennlig?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Bruk av frankeringsmaskin er en kredittordning Posten tilbyr sine kunder for at det skal være enklere å frankere store mengder post. I forbindelse med inngåelse av avtale får brukeren utlevert et hefte med Postens retningslinjer for bruk av frankeringsmaskin. Under punktet om generelle bestemmelser står det følgende:

«Det er viktig at de som bruker frankeringsmaskinen har fått god opplæring i å betjene den, og at de kjenner Postens forskrifter. Feilbetjening kan føre til unødige utgifter til reparasjoner, overfrankering o.l.»

I samme hefte er det også et eget punkt som omhandler reglene i forbindelse med refusjon av feilfrankerte sendinger.

Ordningen med refusjon av feilfrankering er ifølge Posten svært tidkrevende for selskapet, og til tider har det vært svært mye av dette. For å få redusert antall feilfrankeringer ble det i 1987 innført en avgift. Avgiften er i 1999 satt til 110 kr, og beløpet dekker kun deler av de administrasjonskostnadene Posten har i forbindelse med refusjon av feilfrankerte sendinger. Det kan samles opp flere frankeringstrykk, men ikke over mer enn tre dager. Hensikten med tidsbegrensningen er å unngå mulig svinde. Denne regelen har ikke vært endret siden ordningen ble tatt i bruk.

Jeg har ingen merknader til Postens praksis på dette området.

Jan Johnsen (H): Jeg takker for svaret. Jeg var selvfølgelig ikke fornøyd med det, men jeg kan prøve meg igjen.

Jeg vil foreslå for samferdselsministeren å se på muligheten av å kunne samle opp disse feilfrankeringene og eventuelt levere dem inn hvert kvartal eller hvert halvår. Dermed vil administrasjonstiden for å takle disse problemene gå ned, og bedriftene ville få refundert det som de

rettmessig har krav på. Jeg ser på dette nesten som en konfiskering av penger, som bedriften ikke har sjanse til å komme unna, og det er ganske pussig at det er en monopolbedrift som praktiserer en slik ordning. Hadde det vært muligheter for å ha private her, hadde denne ordningen vært helt annerledes, og vært sett på som bedriftsvennlig.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kan ikke forestille meg at private som hadde gitt en kredittordning, ville ha gjort det gratis. Det tror jeg ikke går. Da måtte vi stått overfor ikke-profitbaserte stiftelser uten overskudd som siktemål. Men når man først har en kredittordning, er det selvfølgelig et spørsmål hvordan den skal fungere best mulig. Jeg har gjort rede for hvordan Posten tenker om det. De synspunkter representanten har tatt opp, skal jeg likevel ta med meg, for det er alltid grunn til kritisk å spørre om en ordning. Selv om jeg med den kunnskap jeg har i dag, ikke har noen foranledning til å foreslå ordningen endret, lagrer jeg alltid slike spørsmål, for det kan jo tenkes at det kommer en dag da jeg føler at det er nyttig å stille dem videre.

Jan Johnsen (H): Jeg oppfatter dette svaret som positivt, og takker selvfølgelig for det.

Grunnen til at jeg stresser dette litt, er bl.a. at det partiet som samferdselsministeren kommer fra, har gått veldig høyt ut når det gjelder små og mellomstore bedrifter. Mye av det som angår små og mellomstore bedrifter, gjelder lønnsomheten, om en skal ha det i fortsettelsen. Byråkratiske ordninger var også en del av de tingene som ikke minst Venstre var høyt på banen med. Jeg går derfor ut fra at samferdselsministeren virkelig går inn og ser på dette, for det er et irritasjonsmoment for både små og store bedrifter i dette landet. Hvis ministeren kunne love meg å gå inn og ikke bare vente til han får følelsen for det, ville det vært veldig positivt.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg har selvfølgelig dyp respekt og forståelse for små og mellomstore bedrifter. Jeg har selv i en tidligere del av mitt liv jobbet i en liten, frivillig organisasjon, hvor jeg feilfrankerte. Det måtte jeg betale for. Jeg kan vedgå at det hadde en atferdsterapeutisk virkning på meg: Jeg gjentok det ikke, jeg ble svært nøyaktig.

Jeg tror at det å være nøyaktig i småting også er viktig, men jeg forstår at det ikke er det representanten anbefaler. Representanten anbefaler at man på tross av en slik nøyaktighet kanskje kunne komme til å feile. Da sier jeg at med den kunnskap jeg har pr. i dag, har jeg ingen foranledning til å endre praksis. Men jeg har registrert spørsmålet, og – som jeg sa i mitt forrige svar – jeg tar det med meg videre.

S p ø r s m å l 1 4

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Forskrift om obligatorisk opplæring i glattkjøring for førere av tunge kjøretøy § 1 gjelder for personer som skal erverve førerkort for første gang i klassene C, CE, D eller DE. Denne forskriften gjelder bare for personer som er bosatt i 13 av landets fylker, mens de øvrige fylker er fritatt for obligatorisk opplæring i glattkjøring. Til tross for manglende opplæring i glattkjøring har disse ubegrenset adgang til å kjøre i alle landets fylker.

Hva vil statsråden gjøre med dette misforholdet?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg er i utgangspunktet enig med representanten Arnesen i at det på landsbasis foreligger et misforhold i kravet til glattkjøringsopplæring for kandidater til førerkort i tungbilklassene. Jeg har forståelse for at det kan oppfattes som urettferdig at noen deler av landet ikke er omfattet av denne ordningen med obligatorisk opplæring, mens kandidater andre steder i landet er pålagt kurs selv om reisevegen til banen er lang. Jeg vil imidlertid presisere at det ikke er noe som tilsier at de kandidater som ikke har glattkjøringskurs, medfører noen økt risiko i forbindelse med ulykker på vegnettet.

Jeg ser det som nødvendig å gi en kort redegjørelse for bakgrunnen for den geografiske avgrensning som er gjeldende for dette opplæringskravet i dag.

I 1993 ble obligatorisk opplæring på glatt føre for førere av tungbil innført som en prøveordning i elleve fylker i de sørlige deler av landet. For å vurdere ordningen er det gjennomført evalueringsstudier, herunder i forhold til om kurset har ulykkesreducerende effekt. Resultatene med hensyn til sistnevnte foreligger i TØI rapport 334/1996. Tendensen i resultatene fra denne undersøkelsen var at glattkjøringskurset gir en ugunstig effekt med hensyn til ulykkesrisiko, og at kurset ikke reduserer risikoen på glatt føre.

Disse resultatene ble framhevet overfor Stortinget i tilknytning til spørsmålet om tilskudd til bygging av ytterligere en glattkjøringsbane for tungbil, Nord-Norsk Trafikksenter AS i Lenvik i Troms, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 7 for 1996-97.

Samferdselsdepartementets tilråding var den gang at det ble foretatt en kritisk gjennomgang av kursets innhold og framtid før det eventuelt ble bygd et nytt anlegg i Lenvik og glattkjøringsopplæringen gjort obligatorisk.

Komiteens flertall bad imidlertid i Budsjettt-Innst. S. nr. 14 for 1996-97 departementet komme tilbake med forslag til nødvendig bevilgning for bygging av banen i Lenvik. Komiteen bad videre departementet vurdere kursopplegget som benyttes i forbindelse med glattkjøringsopplæring på tyngre kjøretøyer.

På denne bakgrunn foreslo departementet i St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 7 for 1996-97 bevilget 18 mill. kr til bygging av banen i Lenvik. Det ble lagt til grunn at virkeområdet for opplæringen skulle utvides til også å omfatte Nordland nord for Saltfjellet, Troms og Finnmark, men at det deretter ikke skulle foretas ytterligere utvidelse av virkeområdet for krav om slik opplæring før det var foretatt en ytterligere vurdering av kursopplegget.

Vegdirektoratet har etter dette i et samarbeid med glattkjøringsbanene i Sør-Norge arbeidet med en juste-

ring av kursene, og det legges vekt på at opplæringen må følges opp og vurderes kontinuerlig.

Vegdirektoratet har utarbeidet en rapport om samlet vurdering av føreropplæringen, hvor også glattkjøringsopplæring for tunge kjøretøy er omtalt. Rapporten er nå til vurdering i Samferdselsdepartementet. Jeg vil komme tilbake til spørsmålet om hvorvidt obligatorisk glattkjøringsopplæring skal innføres for hele landet, etter at departementets vurdering av rapporten er ferdig.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg takker for svaret.

Slik jeg har oppfattet denne saken, er det slik at personer som er bosatt i Hordaland, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og deler av Nordland, er fritatt for kravet om glattkjøringskurs for å kunne få førerkort for tyngre kjøretøy. Likevel kan disse sjåførene kjøre uten noen begrensning i hele landet hele året. Er personen bosatt i et av de andre fylkene, vil vedkommende ikke få sitt førerkort uten et slikt glattkjøringskurs, selv om kjøreopplæringen foregår i de fylkene som er fritatt for kravet om glattkjøringskurs. Jeg syns at dette virker litt rart. Og jeg har et konkret eksempel på at folk som har gått kurset i Trøndelag, men er bosatt i Nord-Norge, ikke får utstedt sertifikat. Hva kan man gjøre for å få dette mest mulig rettferdig?

Statsråd Odd Einar Dørum: Som jeg gjorde rede for i mitt svar, har saken en noe kronglete forhistorie. Det er ingen tvil om at det er rett som representanten sier, at det eksisterer et slikt misforhold, men forhistorien har vist at en teorirapport ikke dokumenterte at glattkjøringskurs nødvendigvis var positivt for å unngå ulykker.

Da tidligere regjering la fram dette, vedtok Stortinget at man skulle gå videre med et senter i nord. Det gjorde man, men så sa man også at man skulle gå gjennom hele opplegget, og det er faktisk det som skjer. Vi gjennomgår nå opplegget fordi vi har fått en tilbakemelding fra vegmyndighetene om føreropplæring generelt, og jeg sier på nytt at vi i den sammenhengen også vil se på glattkjøringskravet, slik som det nå praktiseres. Det er en del av dette opplegget. Men jeg vil ikke uttale meg nærmere om det før vi i departementet er ferdig med arbeidet med den rapporten som nå foreligger fra Vegdirektoratet om føreropplæring generelt og som en del av dette, også om glattkjøringsopplæring for førere av tunge kjøretøyer.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg syns at det er et såpass stort misforhold her at vi må få en snarlig ordning på dette. Hva ser statsråden som tidsramme for det arbeidet som nå foregår i departementet?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kan ikke nå eksakt angi tidsrammen, bortsett fra å si at vi skal gjøre det så raskt som det er mulig ut fra faglig forsvarlige hensyn. Vi har en rekke trafiksikkerhetsspørsmål på bordet i departementet. Føreropplæringen er en del av dem. Vi skal få dem fram for Stortinget i tur og orden.

Jeg har merket meg synspunktene som er framført, men jeg kan ikke i dag si noe nærmere om tidsrammen.

Føreropplæringen er imidlertid viktig, og vi skal gjøre det så raskt som vi kan.

S p ø r s m å l 1 5

Jon Olav Alstad (A): Jeg skal få lov til å stille følgende spørsmål:

«Den nye bokbransjeavtalen som er inngått, og som ligger til behandling i Regjeringen for å få unntak fra konkurranselovgivningen, medfører at skolebøker totalt sett blir dyrere enn en rent markedsstyrt ordning ville medført.

Vil statsråden sørge for at det innføres ordninger, som for eksempel gratis skolebokutlån, for å unngå at regningen for en fornuftig distrikts- og kulturpolitikk blir sendt videre til elever i den videregående skolen?»

Statsråd Jon Lilletun: Når det gjeld bokbransjeavtalen, syner eg til svaret statsråd Dørum gav på vegner av statsråd Løwer tidlegare i dag på spørsmål frå representanten Alstad. Her vil eg kort vise til fylgjande faktum:

Etter gjeldande bokbransjeavtale mellom Den norske Forleggerforening og Den norske Bokhandlerforening er det faste prisar på lærebøkene. Dei to foreiningane ynskjer at det framleis skal vere faste prisar på lærebøker. På dette punktet er det såleis ikkje noko nytt i forslaget frå Den norske Forleggerforening og Den norske Bokhandlerforening.

Representanten Alstad seier at bokbransjeavtalen fører til at lærebøker totalt sett vert dyrare enn ei reint marknadsstyrt ordning ville ha ført til. Eg vil ikkje forskottere vurderingar og konklusjonar om dette her, men berre vise til at saka er til handsaming i Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Representanten Alstad spør om eg vil syte for at det vert innført ordningar, som t.d. gratis utlån av lærebøker, for elevane i den vidaregåande skulen. Eg vil då vise til eit forslag om utlån av lærebøker som vart fremja i Dokument nr. 8:4 for 1997-98. I Innst. S. nr. 68 for 1997-98 vart det m.a. vist til at ei utlånsordning ville føre med seg lang brukstid for bøkene, mogleg auke i bokprisane og auke i offentlege utgifter på fleire hundre millionar kroner, vanskar med nyutvikling og ei svekking av lærebokmarknaden og med det læreboksituasjonen for elevane totalt sett.

I innlegget mitt ved handsaminga av forslaget i Stortinget for vel eit år sidan, 20. januar 1998, sa eg meg godt nøgd med innstillinga, og eg står framleis fast på dette standpunktet. Stortinget avviste forslaget om utlån av lærebøker.

Vidare vil eg vise til at sjølve opplæringa i vidaregåande skule er gratis, men lærebøker og anna undervisningsmateriell må elevane skaffe seg sjølve. Det er forskriftsfesta, og det er vidareført i den nye opplæringslova som Stortinget handsama for vel eit halvt år sidan.

Utgifter til lærebøker vert reduserte ved ein bruktbokmarknad som fungerer, og departementet har freista å leggje grunnlag for ein betre bruktbokmarknad. I rundskriv F-73-98 til fylkeskommunane, Kommunenes Sen-

tralforbund og alle vidaregåande skular har departementet presisert at skulane må unngå å skifte ut lærebøker når det ikkje er naudsynt. Det er også vist til at lærebøkene er godkjende så lenge læreplanen er gyldig, sjølv om ei ny utgåve skulle ligge føre.

Departementet er i dialog med Den norske Forleggerforening for å påverke at forlaga ikkje gjev ut nye utgåver av lærebøker før det er heilt naudsynt.

Jon Olav Alstad (A): Jeg takker for svaret.

Hvis jeg skjønte statsråden rett, kunne han i grunnen gjort svaret litt kortere – rett og slett svart nei på mitt spørsmål. Han viste til at utgiftene ville blitt redusert ved et bruktbokmarked som fungerte bedre, men det tar ikke bort det som er problemstillingen i mitt spørsmål. Som statsråden helt riktig pekte på, vil det ikke bli noen endringer for skolebøker i den nye bokbransjeavtalen. Dermed vil regningen for en fornuftig distrikts- og kulturpolitikk bli overlatt til elever i den videregående skolen, uansett om vi har et bruktbokmarked som vil fungere bedre eller ikke. Den eneste måten å unngå det på, og samtidig unngå både foreldete bøker og misbruk av bøker, er at vi får en god skolebokutlånsordning – en ordning som for øvrig var omhandlet i budsjettet før jul, der Arbeiderpartiet hadde et forslag om oppstart av en slik ordning.

Statsråd Jon Lilletun: Det er ikkje dokumentert at bokbransjeavtalen totalt sett fører til at skulebøkene vert dyrare. Den svenske erfaringa tyder ikkje på det, og derfor er det ein påstand som ikkje kan dokumenterast.

Når det gjeld bruktbokmarknaden, har det vore teke ei rekkje initiativ for å betre situasjonen. Når det gjeld utlån, var det altså behandla av Stortinget i samband med eit Dokument nr. 8-forslag, slik eg viste til, og då vart ulempene sett på som større enn fordelane. No minnest ikkje eg heilt, men eg trur det var oppstarten til ei stipendordning Arbeidarpartiet hadde framme i budsjettet før jul. Men eg tek det atterhaldet at eg må slå opp før eg kan seie det heilt sikkert.

Jon Olav Alstad (A): Statsråden gjør det til et poeng at det ikke er dokumentert at det blir dyrere skolebøker. Nei, men Konkurransetilsynets begrunnelse for å avslå søknad om dispensasjon fra konkurranseloven er jo at de mener det blir dyrere. Hvis det i så fall ikke er dokumentert, regner jeg med at det er grunn til å glede seg til Regjeringens avgjørelse når det gjelder unntak fra konkurranseloven for bokbransjeavtalen.

S p ø r s m å l 1 6

Dag Danielsen (Frp): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Ifølge medieoppslag er 118 barn tatt ulovlig ut av osloskolen i protest mot det nye kristendomsfaget med religions- og livssynsorientering. Barna som tas ut, er barn av humanetikere eller foreldre fra andre religioner. Den nåværende situasjon er uholdbar i det lange løp, blant annet fordi det setter spørsmålsteget ved fagets eksistens.

Hva akter statsråden å foreta seg i sakens anledning?»

Statsråd Jon Lilletun: Eg vil innleiingsvis minne om at eitt av måla med faget kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering – KRL-faget – har vore å samle elevar med ulik trus- og livssynsbakgrunn til felles undervisning når det skal arbeidast med religiøse og etiske emne. Eg er derfor sjølvstøtt svært lite glad for at elevar vert haldne borte frå undervisninga i faget.

Tilbakemeldingane så langt viser at innføringa av KRL-faget jamt over har gått greitt i dei fleste kommunane. Enkelte stader har det likevel spissa seg litt til. Ikkje minst gjeld dette i Oslo, der dei fleirkulturelle utfordringane er særleg store. Derfor vart det også teke initiativ frå mi side til eit møte med byråd Grete Horntvedt i november 1997. Eitt av resultatane var semje om relativt stort lokalt handlingsrom for differensiering, m.a. gjennom å opne for gruppedeling i delar av faget som foreldra opplever som problematiske ut frå eiga trus- og livssynsforankring, og når det gjeld prioritering av emne, oppgåver, tempo og arbeidsmåtar. Oslo kommune fann dette tilfredsstillande.

Departementet har vidare medverka aktivt til å sikre at opplæringa i faget skjer i samsvar med lov, læreplan og Stortinget sine intensjonar. Eg viser til at det m.a. er utarbeidd ei metodisk rettleiing i faget, laga rundskriv om praktisering av differensiert undervisning og avgrensa fritak, sett i verk planar for etter- og vidareutdanning av lærarar i faget og gitt opplæring av saksbehandlarar ved Statens Utdanningskontor.

Det er kommunen som er ansvarleg for å gjennomføre grunnskuleopplæringa innafør ramma av det regelverket staten fastset. Det er ingen tvil om at det er lovstridig å halde elevar borte frå eit fag, slik tilfellet her er. Det kan m.a. bety at skulen ikkje kan gje elevane vurdering i faget. Formelt sett er det lovheimel for å bøteleggje foreldre som held barna borte frå pliktig undervisning. Eg vil likevel ikkje rå kommunane til å velje ei slik hard linje, men i staden i det lengste prøve å halde oppe ein konstruktiv dialog med foreldra.

Røynslene så langt viser etter mitt syn at ein har lukkast godt med ein vanskeleg balansegang mellom omsynet til lovlege, politiske vedtak om å innføre eit fag som i utgangspunktet bør kunne samle elevar frå alle heimar, og omsynet til foreldre sin rett til å velje oppseding for barna sine. Samstundes viser situasjonen i Oslo at vi framleis har utfordringar. Eg viser her til Stortingets intensjonar om ei evaluering av røynslene med faget, inklusiv praktisering av fritaksretten, i løpet av ein treårsperiode. Ut frå det vil eg avvente den evalueringa før ein gjer ytterlegare endringar frå departementet si side.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker ministeren for svaret, men jeg har et tilleggsspørsmål.

Ifølge mediene er det pr. i dag 118 elever som holdes borte fra skolen. Det som fort kan skje dersom en ikke får en avklaring på denne situasjonen, er at dette antallet raskt kan øke. Etter mitt syn har dette faget, som er et kompromiss som tar sikte på at alle barn som går i norske

skoler, skal få en felles verdiramme, bl.a. en viktig integreringsmessig betydning. Det er også viktig av hensyn til barna, tror jeg, at de føler seg som en del av et klassefelleskap. Mener ikke ministeren at det er uakseptabelt hvis denne situasjonen fortsetter?

Selv om jeg har stor sympati for svaret, savnet jeg litt handlekraft i svaret fra statsråd Lilletun.

Statsråd Jon Lilletun: Eg deler representanten Danielsens syn på fagets intensjon og viktige rolle. Nokre gonger er det viktig med handlekraft, nokre gonger er det viktig å få ei løysing som går i rett retning og ikkje set konflikter på spissen slik at dei aukar. Dersom ein ser på fjoråret kontra året i år, er det eit klart mindre tal i år som er vekke frå undervisninga, enn det var i førre skuleår. Det får meg til å tru at den linja som vi har valt i desse tre forsøksåra, med eit lokalt handlingsrom, oppgradering av kompetanse og dialog, likevel er den beste linja.

Så får eg prøve å imøtekomme representanten Danielsens behov for handlekraft i saker der det trengst meir handfaste grep.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker igjen statsråden for velvillig svar, men jeg vil allikevel prøve å få ham til å være litt mer konkret. Hvor lenge ser statsråden for seg at man skal akseptere at loven brytes? Hvor lang tid er det her snakk om? Min vurdering er at dersom dette pågår over lengre tid, vil selve grunnlaget for faget i den nåværende form rives bort.

Statsråd Jon Lilletun: Perioden fram til evaluering er altså på tre år. Vi er no inne i det andre skuleåret etter at faget vart innført. Etter at dei opplysningane som representanten Danielsen viser til, kom fram i media, har vi via utdanningsdirektøren hatt ny kontakt med Oslo kommune. Politisk leiing vil òg ha kontakt med politisk leiing i Oslo for å sjå om det er tiltak som kan setjast inn for å finne ei løysing for dei elevane som no er vekke. Vi vert ikkje verande passive, men kva slags verkemiddel vi skal nytte, vil vi vurdere i samarbeid med dei som har ansvar for grunnskuleopplæringa.

S p ø r s m å l 17

Presidenten: Spørsmålet, som er stilt til helseministeren, vil bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av helseministeren, som er bortreist.

John I. Alvheim (Frp): Mitt spørsmål til helseministeren ber jeg nå den ærede kirke-, utdannings- og forskningsministeren å besvare:

«Er det så langt tatt noe standpunkt til den videre drift av Hjertesenteret, som i dag er i lokalet ved det gamle Rikshospitalet, etter at Rikshospitalet flytter til Gaustad?»

Statsråd Jon Lilletun: Hjertesenteret er en viktig del av helsetilbudet til hjertepasienter i Norge. Det opereres om lag 700 pasienter i året. På landsbasis blir det foretatt

nær 4 000 hjerteroperasjoner pr. år. Senteret er organisert som en stiftelse på grunnlag av en avtale mellom Akershus fylkeskommune og staten. Det inngår ikke i noe fylkes helseplaner.

I løpet av de siste 10-15 år har vi kunnet konstatere den gledelige utviklingen at hyppigheten av alvorlige hjerte-/karsykdommer har avtatt. Det betyr også at behovet for kirurgiske inngrep på hjerte eller kransarterier ikke har økt til tross for utvidede indikasjoner ved å operere eldre pasienter eller foreta nye inngrep på tidligere opererte. Det forventes heller ingen ny økning av hjertekirurgi i tiden fremover. Hjertekirurgi i Norge er forutsatt å være en oppgave for regionsykehusene. Alle regionsykehus har derfor bygd opp hjertekirurgiske seksjoner som ivaretar planlagte og akutte operasjoner samt utdanningsoppgaver og forskning. I forbindelse med at en på 1970- og 1980-tallet fikk et økt behov for hjertekirurgi, klarte ikke regionsykehusene å dekke hele behovet. Det ble derfor etablert to frittstående hjertekirurgiske senter, Feiringklinikken og Hjertesenteret.

På anmodning fra Sosial- og helsedepartementet har Statens helsetilsyn innhentet uttalelser fra landets regionsykehus om behov for hjertekirurgisk virksomhet av den type som Hjertesenteret utfører. Denne vurderingen er foreløpig ikke avsluttet. Behovsanalysen vil være en viktig premiss for den videre utvikling av behandlingsskapasiteten på området.

Når det gjelder Hjertesenterets framtid, har det i utgangspunktet vært forutsatt at all virksomhet skal flytte ut fra det nåværende rikshospitalområdet primo september i år. Det er praktisk mulig at Hjertesenteret i noen tid kan fortsette å være der det er i dag, også utover dette tidspunkt, men fra 1. februar 2000 er det planlagt startet opp byggearbeider i stor målestokk i det nåværende rikshospitalområdet. Etter dette tidspunkt vil det være stor ulempe knyttet til en eventuell fortsatt virksomhet i de nåværende lokalene. Flere alternative plasseringer er diskutert, bl.a. en plassering på det nåværende Revmatismesykehuset. En fremtidig løsning vil også avhenge av den behovsvurdering Helsetilsynet nå arbeider med.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Opplysningen i svaret om at det skulle være et mindre og fallende behov for åpne hjerteroperasjoner i fremtiden, er oppsiktsvekkende, og det stemmer ikke med uttalelser fra den fagekspertise jeg har kontaktet i denne sammenheng. Dette er en sak som jeg i aller høyeste grad er nødt til å komme tilbake til.

Når det gjelder den videre drift av Hjertesenteret på Rikshospitalet, er jeg helt enig med statsråden i at det ikke er mulig å drive behandling av denne type pasienter etter at byggearbeidene med renoveringen av det gamle Rikshospitalet har startet. Revmatismesykehuset kan selvfølgelig være et alternativ. Det som er problemet, er at det der vil få en relativt stor fysisk avstand fra Rikshospitalets hjertekirurgiske spesialiteter. Nærhet til disse har vært en fordel og faktisk en forutsetning for den vellykkede behandlingsskapasitet man har pr. dags dato. Er

det ikke mulig å vurdere å flytte også Hjertesenteret til Gaustad?

Statsråd Jon Lilletun: Eg deler representanten Alvheims syn på at det har vore svært vellukka det senteret som det her vert referert til. Når det gjeld dei ulike vurderingane av behova, var det ei førebels vurdering som eg òg gav uttrykk for på vegner av helseministeren, på grunn av at ein hentar inn vurderingar frå alle region-sjukehusa ut frå både ein behovsanalyse og ein kapasitetsanalyse. Samstundes har ein heile tida òg sett på korleis ein kan løyse situasjonen for Hjertesenteret.

Når det gjeld om det kan vere kapasitet på Gaustad til å flytte Hjertesenteret dit, ber eg representanten Alveheim om respekt for at det må eg bringe vidare til helseministeren. Det spørsmålet tør eg ikkje ha noka meining om. Reint generelt vil eg seie at vi har vel erfaring med at ein med alle dei tilleggsoppgåvene som ein etter kvart har lagt til Rikshospitalet, har fått ein del dramatiske konsekvensar. Men eg skal på vegner av Regjeringa love at oppmodinga skal takast med og takast på alvor.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg tar avstand fra at det skulle ha vært tillagt Rikshospitalet en rekke ukjente oppgaver som har fått dramatiske følger – man tenker kanskje på overskridelsene, forsinkelsene og det hele. Alle disse oppgavene var kjent fra starten av, det er bare Stortinget som ikke har fulgt opp.

Antall hjerteoperasjoner pr. 100 000 innbyggere har økt fra år til år, og det øker fortsatt. Vi har den situasjonen at det i dag opereres med åpen hjertekirurgi også på pasienter helt opp til 90 år. Vi får en betydelig økning i antall eldre frem mot år 2007 – 2010, slik at til den tid er behov for en økt kapasitet innen hjertekirurgi i forhold til dagens situasjon. Det kan derfor ikke være mulig å redusere dette behandlingstilbudet, slik man kunne få inntrykk av i statsrådets svar til meg.

Statsråd Jon Lilletun: Når det gjeld endringane i behov, viser eg til det eg sa i svaret, at trass i at ein hadde utvida indikasjonar ved at eldre menneske no fekk høve til operasjon, var det gledeleg at det var ein nedgang i tilfella i befolkinga generelt. Samstundes er det klart at her har Helsedepartementet allereie sett i verk ein grundig prosess, som skal ta ansvar for at dei som treng denne behandlinga, får denne behandlinga.

Når det gjeld Rikshospitalet, trur eg ikkje at eg skal føre vidare i eit kort innlegg kva som er grunnen til desse endringane, som har fått slike konsekvensar. Det får nok Stortinget høve til å kome attende til.

S p ø r s m å l 1 8

Fra representanten Britt Hildeng til helseministeren:

«Et flertall i Oslo bystyre bestående av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fattet 17. februar 1999 et prinsippvedtak om stiftelse av Ullevål sykehus og Aker sykehus som aksjeselskap fra 1. januar 2000.

Hvilke konsekvenser mener statsråden en eventuell overgang til AS ved to av landets største sykehus vil ha for samarbeidet i den aktuelle helseregionen og oppfyllelsen av de nasjonale mål i helsepolitikken?»

S p ø r s m å l 1 9

Fra representanten Asmund Kristoffersen til helseministeren:

«Ifølge NTB 18. februar 1999 har mer enn 1 000 norske bedrifter gjennom helseforsikring sikret seg garantert behandling for sine ansatte. En av bedriftene er Norsk Hydro ASA, som har kjøpt privat helseforsikring for sine 20 000 ansatte i Norge.

Hva mener statsråden om at et offentlig kontrollert selskap forsikrer sine ansatte i det private marked i konkurranse med det offentlige helsevesen?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt.

Spørsmålene 20 – 24, fra henholdsvis representantene Jørn L. Stang, Leif Lund, Ågot Valle og Tor Nymo til justisministeren, vil bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av den konstituerte justisminister, som er bortreist.

S p ø r s m å l 2 0

Jørn L. Stang (Frp): Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til statsråd Lilletun:

«Hundrevis av asylsøkere har de siste ukene skapt kaos utenfor den norske ambassaden i Addis Abeba i Etiopia. Det går rykter om en dramatisk endring av norsk flyktningspolitikk. Nye forsyninger av søknadsblanketter om visum er sendt med ekspressbud fra Norge, fordi blant annet mange somaliere som har midlertidig opphold i Etiopia, vil til Norge.

Bortsett fra å sende nye søknadsblanketter til ambassaden, hvilke tiltak er gjort fra Justisdepartementets side for å avhjelpe den norske ambassaden i Addis Abeba?»

Statsråd Jon Lilletun: Det har i noen uker versert rykter i det somaliske miljøet i Etiopia om at enkelte ambassader, herunder den britiske og den norske, har «green card lottery», dvs. at de lodder ut visa. Dette førte til at mellom 300 og 400 somaliere daglig henvendte seg til visaekspedisjonen i månedsskiftet januar-februar. Ambassaden har utarbeidet skriftlig informasjon både på somalisk og engelsk om at ryktene er falske, og at det ikke er noen endring i norsk immigrasjonspolitikk. Det er ikke mulig å si hvor ryktene kommer fra. Ambassaden har styrket bemanningen ved visumseksjonen. Dette vil vedvare så lenge det er behov for det. Tilstrømmingen av søkere var noe avtagende i forrige uke.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg takker for svaret. Det var meget kort, og kanskje ikke så innholdsrikt. Som statsråden sa, er det slik at flere hundre somaliere har stått i kø utenfor Norges ambassade i håp om å få asyl. For å stoppe ryktene har ambassaden vært nødt til å spre plakater

og flygeblader som avviser at det har blitt lettere for utlendinger å komme til Norge, som også statsråden var inne på. Men det er gjengs oppfatning blant somaliere at det arrangeres et såkalt «green card lottery» som vil gi «vinnerne» arbeids- og oppholdstillatelse og eventuelt senere norsk statsborgerskap.

Mitt spørsmål blir: Er det slik å oppfatte at Regjeringens asylpolitikk er så uklar at det er selve årsaken til at slike rykter oppstår?

B j a r n e H å k o n H a n s s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Jon Lilletun: I så fall måtte det same gjelde den engelske ambassaden og den engelske regjeringa og ein del andre regjeringar kor det same ryktet har oppstått. Først og fremst gjeld det altså den engelske og den norske, men òg nokre andre har hatt noko av det. Derfor trur eg ikkje det er snakk om at det er ein uklar asylpolitikk som er årsaka, og eg kan i alle fall forsikre representanten Stang om at det aldri har vore snakk frå denne Regjeringa si side om noko «green card lottery». Det skriv seg vel frå at ein eller annan har gjort ein gimmick eller skapt seg ein business av ulykkelege menneske sin situasjon. Og det at straumen no dabbar av, roar i grunnen Regjeringa. Eg trur at det i løpet av ganske kort tid vil vere tilbake i normalt leie, og at bekymringa skulle vere utan grunn.

Jørn L. Stang (Frp): Det sies fra norske myndigheter i sakens anledning at det nå er annonsert at de vil begynne å returnere asylsøkere til Nord-Somalia. Muligens gjør myndighetene dette for å gi signaler om at det slett ikke er enkelt for somaliere å få opphold her i landet.

Mitt spørsmål blir: Hvor langt har de norske myndigheter kommet i dette arbeidet, som det er referert til i en artikkel i Aftenposten i forrige uke?

Statsråd Jon Lilletun: Alle asylsøkjarar har rett til individuell behandling – om dei kjem frå Somalia eller frå andre land. Eg kjenner ikkje detaljane i det siste spørsmålet som representanten reiste her, så det må eg be om å få lov til å kome tilbake til. Men som sagt: Utgangspunktet er at alle asylsøkjarar skal ha ei individuell og skikkeleg behandling.

S p ø r s m å l 2 1

Leif Lund (A): Jeg vil stille følgende spørsmål til ministeren:

«Det er gått over to år siden Samerettsutvalget leverte sin innstilling «Naturgrunlaget for samisk kultur» (NOU 1997:4).

Hva har statsråden gjort for å få videreført Samerettsutvalgets arbeid i området sør for Finnmark?»

Statsråd Jon Lilletun: Etter at Samerettsutvalget avgav sin utredning i januar 1997, har lederen og en rekke

av medlemmene etter anmodning blitt fritatt for sine verv. Sekretærene har gått over i nye stillinger.

Samerettsutvalget skal nå ta fatt på en utredning om nye geografiske områder, der det til dels er andre kryssende interesser enn i Finnmark. Dette tilsier endringer i sammensetningen, både når det gjelder lokal representasjon og andre interesser. Det vil derfor være naturlig å oppnevne hele utvalget på nytt og foreta justeringer i mandatet med sikte på utvalgets fortsatte oppdrag.

For å forberede nyoppnevningen har det vært kontakt mellom Justisdepartementet og Sametinget. Det er særlig viktig å finne fram til en egnet leder av utvalget. Dette vervet stiller store krav til den personen som skal inneha det. Det er viktig at lederen nyter tillit både i det samiske og det ikke-samiske miljø, i tillegg til at hun eller han må ha kjennskap til de rettsspørsmål som utredningsarbeidet vil reise. Justisdepartementet arbeider med saken, og jeg håper at utvalget kan være nedsatt på nytt før sommeren.

Leif Lund (A): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg håper – og det er særlig viktig – at dette utvalget blir nedsatt på nytt før sommeren. Ellers er jeg enig med statsråden i hans svar til meg i dag. Jeg er veldig glad for dette, og håper at vi får det i orden før sommeren.

S p ø r s m å l 2 2

Ågot Valle (SV): Jeg har stilt dette spørsmålet til justisministeren:

«En asylsøkende familie fra Afrika ble nylig transportert ut fra Norge. Ett av familiemedlemmene hadde, etter flere sakkyndiges utsagn, vært utsatt for tortur og hadde klare posttraumatiske skader. Dette er ett av flere tilfeller der asylsøker har vært torturert, men tilsynelatende ikke blir trodd.

Mener statsråden at Norge har god nok kompetanse på virkningene av tortur, og er det klare rutiner på å trekke inn kompetanse på dette området ved avhør av asylsøker og videre behandling av søknaden?»

Statsråd Jon Lilletun: Jeg mener Norge har tilstrekkelig medisinsk kompetanse på virkningene av tortur til å behandle søknader om asyl på en forsvarlig måte. Ved ankomst til Norge gjennomgår en asylsøker helsekontroll. I sitt asylintervju blir asylsøkeren alltid bedt om å gi opplysninger om sin helsesituasjon. Han/hun blir også spurt om overgrep de har vært utsatt for. Dersom det fremkommer at asylsøkeren har alvorlige torturskader, legger jeg til grunn at helsepersonale følger opp dersom det er grunnlag for dette.

Myndighetene mottar et stort antall legeerklæringer under behandlingen av asylsøknader. Det viser at de som har behov for det, blir tatt hånd om av helsevesenet. Legeerklæringene blir oftest oversendt myndighetene av asylsøkerens advokat, som bistår ham/henne under sakens gang.

Ågot Valle (SV): Jeg takker for svaret, men hadde ønsket at det var bedre. Jeg ble ganske opprørt over dette

svaret. For meg viser det at det heller ikke i departementet er god nok kompetanse på tortur. Det opprører meg, for sentrumsregjeringa gikk kraftig ut på banen og bebudet en mer human asylpolitikk enn det arbeiderpartiregjeringa hadde ført til da. Det hilste vi i SV velkommen. Men dette harmonerer ikke med bildet av en human asylpolitikk. Mitt spørsmål dreide seg om rettssikkerheten for asylsøkere. Sakkyndige mener at det er klare indikasjonar på tortur, slik som i dette enkelttilfellet, men sakkyndige blir gang på gang overhørt eller ikke hørt på. I dette tilfellet førte det til at familien ble uttransportert – kanskje til ny tortur. Det dreide seg her om å være medlem av noe som heter Det Muslimske Brorskap, som Amnesty nå kan rapportere at man har begynt å forfølge på nytt.

Viser ikke dette at det ikke er god nok kompetanse på tortur, og at den kompetansen vi har, ikke blir brukt godt nok?

Statsråd Jon Lilletun: Påpeikinga som representanten Valle gjorde, gjekk på ei enkeltsak. Det kunne i og for seg vere interessant å utveksle erfaringar rundt vurderinga av ei enkeltsak ut frå dei opplysningane ein har, men prinsipielt vil ikkje eg behandle enkeltsaker i ein spørjetime.

Ved ein større gjennomgang viser det seg at når det er behov for hjelp til torturoffer, så får dei hjelp. Det er ikkje slik at det at nokon har vore utsett for tortur, automatisk skal føre til opphaldsløyve, men samstundes er det klart at det skal vere eitt av dei viktige momenta som er med i den totale vurderinga, så ting kan alltid gjerast betre. Vi har etter beste evne gått igjennom alle desse sidene, og vi meiner altså at det er kompetanse i Noreg på dette området.

Ågot Valle (SV): Jeg hadde ikke ventet at statsråden skulle kommentere en enkeltsak, men dette var én av flere enkeltsaker som jeg personlig har vært borte i, der det har vært klare indikasjonar på til dels grov tortur, av seksuell art, av fysisk art eller av psykisk art, og hvor man ikke har blitt hørt.

Når statsråden refererer til avhør og at man har kompetanse på tortur også når man avhører asylsøkere, så tillater jeg meg å betvile dette, for mange asylsøkere rapporterer om at møtet med det norske samfunnet vekker til live gamle torturopplevelser – eller de undertrykker dem, og så kommer de opp senere ved traumer.

Jeg mener på den bakgrunn, og SV mener, at vi bør bruke den kompetansen vi har, bedre, og også skaffe oss bedre kompetanse, som f.eks. i Danmark, der de har et kompetansesenter for tortur. Jeg vil oppfordre Regjeringa til å vurdere om ikke vi skulle få til det samme.

Statsråd Jon Lilletun: Eg må ha uttrykt meg uklart, dersom eg skulle ha sagt at kompetansen var til stades ved avhøret. Eg sa at ein ved avhøret kartla mange sider, og når det kom fram ei tydeleg konstatering av at her hadde det vore tortur inne i biletet, var det naturleg å trekkje inn denne kompetansen.

Eg skal ta med meg tilbake rådet frå representanten Valle om eit kompetansesenter spesielt for dette. For det er klart det er rett det representanten Valle seier, at spesielle traume kan kome opp igjen i samband med kontakt med myndigheitspersonar, politi osv., i denne fasen. Det er òg grunnen til at vi no endrar avhørssystemet, frå politiet til andre representantar i UDI.

Eg er einig med representanten Valle i at dette er samansett og vanskeleg. Men når det gjeld desse sakene, har erfaringa vist meg at dei alltid har to sider, og så må ein finne den beste samla løysinga.

S p ø r s m å l 23

Tor Nymo (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«I henhold til uttalelser fra politiinspektør Terje Sjøvoll ved Kriminalpolitisen fungerer ikke politiets DNA-register, som ble etablert for et år siden. Registeret skal kunne brukes til å oppklare alvorlige forbrytelser, men i dag er det kun to personer som er registrert, og registeret fungerer således ikke etter hensikten. Dette er i strid med det Stortinget bestemte i 1995.

Hva kan statsråden gjøre for å få DNA-registeret til å fungere etter hensikten?»

Statsråd Jon Lilletun: Etter at de nødvendige endringer i påtaleinstruksen for opprettelse av et sentralt DNA-register var på plass i september 1997, sendte Justisdepartementet i desember 1997 ut et rundskriv til bl.a. politimestrene og påtalemyndigheten der de nye reglene ble beskrevet. Det ble samtidig opplyst at registrering i DNA-registeret ville kunne igangsettes fra 1. januar 1998. Riksadvokaten har i sitt rundskriv nr. 2/1998 utarbeidet ytterligere retningslinjer. Avgjørelse om registrering tas av påtalemyndigheten i henhold til de foreliggende regler, og på bakgrunn av dette iverksetter politiet tiltak for å innhente og sende nødvendige blodprøver til analysering.

Det er et stort og komplisert arbeid som for tiden pågår i politiet for å klargjøre informasjon for registrering, og det må påregnes å ta noe tid før man vil kunne få effekt av et slikt register. Det er imidlertid forventet flere registreringer med det første. Siden det er gått vel ett år siden registeret ble etablert, vil jeg imidlertid allerede nå rette en henvendelse til politiet og påtalemyndigheten med forespørsel om hvilke erfaringer man så langt har gjort seg med hensyn til DNA-registeret. En slik evaluering vil avklare om det er mangler eller svakheter ved regelverket eller ved etablerte rutiner. Jeg har imidlertid stor tro på at DNA-registeret vil være et velegnet redskap i kampen mot alvorlig kriminalitet.

Tor Nymo (Sp): Jeg takker statsråden for et positivt svar. Men jeg er også kjent med at for å gi Justisdepartementet innsyn i den aktuelle problemstillingen, har man sendt brev der det er redegjort for problemstillingen rundt DNA-registeret, og der det faktisk er bedt om at det blir stilt midler til disposisjon.

Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at jeg er kjent med at Kripos på langt nær har ligget på latsiden i den venteperioden de nå har bak seg, og meg bekjent har de, ved siden av å være forberedt på å registrere manuelt, bl.a. jobbet med rutiner opp mot rettsmedisin, utviklet prøveutstyr og også planlagt en informasjonskampanje overfor politidistriktene for å gjøre mulighetene rundt DNA-registeret allment kjent. Jeg mener det er viktig nå når Kripos er så godt forberedt, at man får stilt de nødvendige midler til disposisjon, slik at DNA-registeret kan fungere etter det som har vært Stortingets intensjon.

Statsråd Jon Lilletun: Eg er sjølvsagt samd med representanten Nymo i at eit register på to personar neppe kan seiast å vere eit fyllestgjerande og omfattande register. Det ligg i sakas natur. Men samstundes er det slik, som representanten sa, at det er gjort eit stort førebearbeid, slik at ein no ventar at fleire registreringar skal kome inn.

Dersom det er midlar som er hovudproblemet, må det sjølvsagt vurderast innanfor dei rammene budsjettet stiller til disposisjon, i forhold til alle dei nødvendige oppgavene som ligg innanfor justisdepartementet. Den runden som vi no skal ha med dei det gjeld, vil avklare om det er det som skal til for at ein kan kome vidare.

S p ø r s m å l 2 4

Tor Nymo (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«I henhold til et oppslag i Dagsavisen torsdag 11. februar 1999 har det blitt reist mortifikasjonssak mot en kvinne fra den personen hun anmeldte for voldtekt, før voldtektssaken ble henlagt. En slik praksis kan svekke kvinnes stilling som offer i en voldtektssak.

Vil statsråden ta initiativ til å endre loven på dette punkt for eksempel gjennom å gi straffesaker forrang?»

Statsråd Jon Lilletun: Jeg antar at dette spørsmålet er foranlediget av en kjennelse avsagt av Høyesteretts kjæremålsutvalg i mars i fjor. Retten kom her til at det ikke var hjemmel for å avvise en ærekrenkelsessak anlagt av den påståtte voldtektsmannen mot fornærmede. Kjæremålsutvalget antydde likevel at saken kunne utsettes i medhold av straffeprosessloven § 17 til straffesaken var endelig avgjort.

Etter mitt syn illustrerer denne saken den interessekonflikt som kan oppstå mellom gjerningspersonen og fornærmede i en voldtektssak. Det er viktig at rettsordningen sikrer ofre for seksuelle overgrep effektiv beskyttelse. Men også den påståtte gjerningspersonen kan ha behov for å renske seg for beskyldninger om voldtekt.

Det viser at det er behov for å se nærmere på hvordan voldtektofferet og gjerningspersonens behov for beskyttelse kan avveies mot hverandre. Seksuallovbruddutvalgets utredning blir for tiden behandlet i Justisdepartementet, og jeg er innstilt på å ta opp forholdet mellom ærekrenkelsessaker og voldtektssaker i forbindelse med dette arbeidet, som vi håper skal

kunne presenteres for Stortinget i løpet av inneværende år.

Tor Nymo (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

En annen dimensjon i dette er at denne kvinnens situasjon ikke kvalifiserer til offentlig oppnevnt forsvarer. Straffeprosesslovens bestemmelse sier at forsvarer er unødvendig i ærekrenkelsessaker i motsetning til i ordinære straffesaker. For den vanlige mann og kvinne er det nok svært vanskelig å forstå – for ikke å si akseptere – at denne kvinnen, som ifølge Dagsavisen av forskjellige grunner ikke er i stand til å ivareta sine interesser, som er sjuk og har svært dårlig økonomi, ikke skal ha rett til å få oppnevnt advokat til å forsvare seg.

Jeg skal ikke be om noe konkret svar fra alltid velvillige statsråd Lilletun, men bare be ham ta med seg problemstillingen om hvorvidt denne saken utgjør et særskilt tilfelle, og om den burde kvalifisere til fri rettshjelp.

Statsråd Jon Lilletun: Som hovedregel verkar det naturleg, i høve til hovudspørsmålet til representanten Nymo, at ei strafferettssak har forrang. Men dette punktet skal vi gå grundig gjennom i samband med gjennomgangen av utgreiinga frå Seksuallovbruddutvalet, og dette vil verte presentert for Stortinget.

Når det gjeld det siste spørsmålet som vert teke opp, er det slik det er skissert her, svært mykje som talar for at det kan vere grunn til å setje vedkomande i ein slik situasjon at vedkomande kan klare seg i rettssak nr. 2.

Eg er glad for at representanten Nymo forstår at han som svarar på vegner av justisministeren, ikkje kan gje noko fyllestgjerande svar, men eg lover sjølvsagt representanten Nymo at eg skal ta det med til justisministeren og be om at det vert vurdert i samanheng med den saka som skal leggast fram for Stortinget.

S p ø r s m å l 2 5

Bent Hegna (A): Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Det har i vinter vært perioder da det norske elektrisitetssystemet har vært belastet til bristepunktet. Stadig stigende forbruk gjør dette til et svakt ledd i norsk kraftforsyning.

Hva gjør Regjeringen for å sikre at vi i perioder med sterk kulde og høyt forbruk ikke skal få problemer med elforsyningen på grunn av mangel på kapasitet i nettet?»

Statsråd Marit Arnstad: Forbruket av strøm har økt jevnt de siste årene. Samtidig har et markedsbasert kraftsystem ført til færre investeringer og også økt balanse mellom forbruk og produksjon. Vi har med andre ord fått en strammere kraftbalanse. På effektsiden har utviklingen vært tilsvarende. En slik situasjon innebærer at vi må vektlegge forsyningssikkerheten i kraftsystemet vårt mer i årene framover enn det vi har gjort tidligere.

Et godt dimensjonert overføringsnett og et velfungerende kraftmarked er en forutsetning for å mestre sikkerheten i elforsyningen. Generelt mener jeg at kraftprisene

har en funksjon når det gjelder å sikre at det til enhver tid er balanse mellom produksjon og forbruk av strøm. Et eksempel som er relevant i den sammenheng, er at det kan oppstå prisforskjeller mellom dag og natt når effektkapasiteten er begrenset, noe som kan stimulere produsenter og forbrukere til å endre sin atferd. Også utenlandshandel med kraft kan bidra til å sikre effekt når prisforholdene tilsier det.

Statnett SF har ansvaret for å vurdere og sette i verk de tiltak som anses nødvendig for å utøve systemansvaret. Statnett SF vurderer nå i samarbeid med NVE forhold knyttet til effektbalansen, og de har også drøftet slike spørsmål med Svenska Kraftnät, som har tilsvarende ansvarsområde i det svenske kraftnettet.

Jeg er opptatt av å opprettholde leveringssikkerheten både på kort og lang sikt, og departementet vil følge opp arbeidet med effektbalansen framover. Problemstillingen må også ses i lys av den generelle energipolitikken. I den sammenheng vil jeg vise til at departementet nå forbereder en energimelding som skal legges fram for Stortinget om kort tid, hvor også forholdet til effektbalansen og forsyningssikkerheten i sin alminnelighet vil bli berørt.

Bent Hegna (A): Jeg får takke statsråden for svaret.

Det har hittil i vinter vært sju tilfeller, så vidt jeg vet, hvor kraftverkene har blitt anmodet om å bytte fra el til olje der det er mulig. Vi har kanskje vært relativt heldige så langt i vinter, i og med at det ikke har vært lange kuldeperioder, men vi vet jo ikke hvor lenge det varer.

Nå hører jeg statsråden sier at «kraftprisene har en funksjon». Det er jo slik at kraftprisen fastsettes i markedet. Det må da bety at statsråden nå åpner for muligheten til å innføre avgifter for å få redusert kraftforbruket.

Et annet spørsmål er om det blir tatt noe initiativ f.eks. i forhold til industrien, hvor det fins muligheter for å redusere forbruket i korte perioder for å avlaste situasjonen når forbruket er på det absolutt høyeste.

Statsråd Marit Arnstad: Det er riktig at produsenter som har hatt elektrokjeler i drift, ved flere anledninger i vinter har fått beskjed om å være i beredskap for å skifte over til olje. Det er et av de tiltak som Statnett har ansvaret for når det gjelder å sikre kapasiteten i markedet. Det betyr at Statnett følger opp sitt systemansvar på dette området. Det syns jeg er viktig.

Det er riktig at kraftprisen fastsettes gjennom et nordisk marked, men i tilfeller der det er overføringsnettet som begrenser kapasiteten, vil kraftprisen i større grad bli bestemt innenlands. Det betyr at kraftprisen i et slikt tilfelle vil kunne være annerledes i Norge enn i land omkring oss.

Jeg tror flere tiltak må til dersom man skal sikre forsyningssikkerhet. Det å påvirke forbruket er én viktig del, det å ha muligheten til å kople ut kapasitet er en annen. Det kan også være andre tiltak som vil bli vurdert fra departementets side, men det vil vi komme tilbake til i forbindelse med energimeldingen.

Bent Hegna (A): Det svaret statsråden nå gav, betyr jo at statsråden åpner for å øke kraftprisene kraftig for å få forbruket ned.

Jeg hadde også et annet spørsmål i mitt forrige innlegg, og det var om det er vurdert muligheter for å få industrien til å redusere forbruket i korte perioder. En rekke smelteverk som bruker veldig mye strøm i korte perioder, kan slå ut kapasiteten uten at det får konsekvenser for produksjonen, men det kan ha ganske stor betydning for uttaket i nettet. Spørsmålet mitt til statsråden blir da igjen om disse mulighetene er vurdert.

Statsråd Marit Arnstad: Jeg åpner ikke for noen ting. Jeg bare slår fast at i et tilfelle der det er nettet og overføringskapasiteten som begrenser, skjer prisdannelsen på en slik måte at kraftprisen bestemmes innenlands mer enn i et nordisk marked. Da kan kraftprisen i Norge komme til å bli høyere enn i land omkring oss. Jeg bare slår fast det som et faktum, rett og slett som en konsekvens av måten prisdannelsen da vil foregå på.

Når det gjelder ulike tiltak, er det for tidlig for meg å komme inn på hvilke som kan være aktuelle, men departementet har under vurdering flere mulige tiltak som kan bidra til å sikre forsyningssikkerheten. Det er tiltak som berører industrien, men også andre områder av samfunnet. Det som er viktig for Regjeringen, er at vi ikke må dimensjonere vår produksjon etter de få vinterdagene vi har et veldig høyt forbruk. Da vil vi få et overdimensjonert system som neppe heller vil være miljøvennlig ut fra de målene vi har satt oss.

S p ø r s m å l 26

Marit Nybakk (A): Jeg har tillatt meg å stille et spørsmål til statsråd Frafjord Johnson:

«I spontanspørretimen 17. februar 1999 la statsråden vekt på at det var enighet mellom Regjeringen og Arbeiderpartiet om næringslivsordningene.

Betyr dette at statsråden nå vil følge stortingsflertallets merknad i Budsjett-innst. S. nr. 3 (1998-99) om at avbinding ikke i seg selv er en målsetting, og at mottakerlandenes ønsker må bli respektert ved anbud?»

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: For den første delen av spørsmålet vil jeg vise til at Regjeringen nylig lanserte sin Strategi for støtte til næringsutvikling i Sør. På side 10 i strategien sies det:

«Avbinding er ikke et mål i seg selv og vil bli vurdert i forhold til den totale måloppnåelse.»

Dersom representanten Nybakk skulle være i tvil, kan jeg derfor bekrefte at jeg slutter meg til stortingsflertallets merknad på dette punktet i Budsjett-innst. S. nr. 3 for 1998-99, som for øvrig også her samsvarer med sentrumpartiernes egen.

Strategien for næringsutvikling bygger nettopp på flertallets merknader i Innst. S. nr. 229 for 1995-96 og rommer etter min vurdering de nyanser som fremgår av den siste budsjettinnstillingens omtale av dette spørsmålet. Dette gjelder både norsk næringslivs langsiktige sam-

arbeid med utviklingslandene og disse landenes muligheter til å konkurrere om bistandskontrakter. I denne sammenheng anbefaler strategien at en trekker på norsk næringslivs kompetanse, der dette svarer på uttrykte behov i Sør. Det legges derfor bl.a. opp til kontaktfora som skal legge forholdene til rette for at dette kan skje innenfor rammen av langsiktighet og forutsigbarhet. I den pilotfasen som allerede er under planlegging, vil man allerede prøve ut mulige samarbeidsmodeller mellom norsk næringsliv og mottakerlandene.

Når det gjelder spørsmålets referanse til «at mottakerlandenes ønsker må bli respektert ved anbud», er det nettopp dette som er strategiens hovedinnretning: utgangspunktet for utforming av norsk støtte skal være behovene og ønskene i Sør. Her legger derfor strategien opp til en mer helhetlig tilnærming som bl.a. sikter mot å gjøre det lettere for utviklingslandenes egne regjeringer å føre én god næringspolitikk framfor nærmest å tvinges til å føre 43 forskjellige.

Som jeg nevnte i spontanspørretimen for en uke siden, framhevet både Innst. S. nr. 229 fra 1995-96 og Budsjettinnst. S. nr. 3 for 1998-99 betydningen av økte lokale og regionale innkjøp for å fremme næringsutvikling i utviklingslandene. Dette følger strategien opp på to måter. For det første vil økt vekt på næringsutvikling og forhold som skaper økonomisk virksomhet i utviklingslandene, sette dem bedre i stand til å levere produkter av relevans for bistandskontrakter. For det andre ønsker vi å redusere den inntil nylig omfattende bruk av bundne ordninger, slik at vi øker utviklingslandenes muligheter til å konkurrere på like vilkår. Dette skjer parallelt med det arbeid som pågår i OECD/DAC for full avbinding av all bistand til MUL-landene. Regjeringen vil legge opp til en praksis som samsvarer med den vi finner i andre pådriverland.

Marit Nybakk (A): Jeg takker statsråden for svaret og vil gjerne innledningsvis understreke at Regjeringen har Arbeiderpartiets fulle støtte når det gjelder å trekke norsk næringsliv inn i et samarbeid om investeringer i u-land, og at også størsteparten av det som ligger i den framlagte næringsstrategiplanen, er noe vi kan slutte oss til.

Men både i statsrådets foredrag i Eksportrådet, da denne planen ble lagt fram, og i selve planen, understreker statsråden at hun vil sette alle innkjøp ut på internasjonalt anbud, uten hensyntagen til norsk industri eller mottakerlandets ønsker, og dette begrunnes med priser. Hun sier at det å bruke norsk industri, betyr en overprising. Der er nok statsråden i utakt med stortingsflertallet. Det var en nyanseforskjell i de to merknadene i budsjettinnstillingen i høst, og stortingsflertallet understreket veldig sterkt at avbinding er noe vi støtter, men ikke for enhver pris, at mottakerlandets ønsker må bli respektert ved anbud, og ikke minst at man ikke må sette noe ut på anbud midt i et prosjektprogram når det er en norsk bedrift som er involvert.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Jeg vil gjerne få sitere fra Innst. S. nr. 229. Komiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, sa der:

«I bistandssamarbeidet» ... «settes det som en forutsetning for norsk finansiering at tildeling av kontrakter til bedrifter skjer etter en reell anbuds konkurranse.»

Det er hovedlinjen som skal ligge til grunn.

Så kan det være viktig å ta høyde for særlige forhold i enkelte tilfeller. Det har vi åpnet for i den strategien vi har lagt fram. Da vil jeg understreke at det ikke er slik at leveranser fra norsk industri innebærer overprising. Det har jeg aldri sagt. Man må skille mellom anbud og binding. Det å binde varer og tjenester til leveranser fra mange industriland innebærer i mange tilfeller en overprising på mellom 20 pst. og 30 pst. Der har jeg bl.a. vist til Verdensbankens analyser og andre analyser som har vært gjort av internasjonale aktører. I mitt foredrag brukte jeg et svensk eksempel, ikke et norsk, men det er altså knyttet til binding og ikke til anbud, som er to forskjellige ting.

Marit Nybakk (A): Når det gjelder Innst. S. nr. 229 fra juni 1996, var det også slik at flertallet der understreket at næringslivsordningene må utformes slik at norsk næringsliv får samme betingelser som konkurrenter i andre land. Og når jeg snakker om andre land, mener jeg ikke næringslivet i utviklingsland, men en del av de flernasjonale konsernene, som nå stikker av med en god del av disse kontraktene.

Jeg kan også, bare for å understreke, siden statsråden i spontanspørretimen forrige onsdag refererte til representanten Blankenborg, få lov til å sitere hva Blankenborg bl.a. sa i budsjettdebatten, nemlig at «vi reknar med at ein vil kome opp på eit meir balansert nivå neste år». Det dreide seg altså om blandede kreditter og parallellfinansiering. Og han fortsatte med at «når ein får gått gjennom denne strategien for næringslivssamarbeid med landa i sør, som Regjeringa har varsla», kan vi drøfte den nærmere og se på hvilke ordninger vi skal ha.

Det bringer meg over på neste spørsmål, som jeg oppfattet som litt uklart i spontanspørretimen for en uke siden. Det var forutsatt fra Arbeiderpartiets side at næringslivsstrategien vil bli drøftet når vi får neste bistandsredegjørelse i Stortinget. Jeg vil gjerne høre om statsråden kan bekrefte det.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Til det siste: Selvfølgelig vil strategien bli presentert i utviklingspolitisk redegjørelse. Det sier seg selv at dersom vi skulle presentere hele strategien, måtte vi bruke hele redegjørelsen på det. Det kan jeg ikke love representanten Nybakk. Nå har representantene også fått strategien i sine hyller, og det burde være tatt hånd om.

Til spørsmålet om hva man forventer for neste år: Det ligger både i det jeg har sagt i foredrag og også i selve strategien, at parallellfinansieringsordningen skal ligge på om lag 200 mill. kr i årene fremover. Sammenlignet med det som har vært tilfellet på 1990-tallet, ligger den altså på et vesentlig høyere nivå enn det den har gjort tidligere år, med unntak av 1998, slik at vi signaliserer et høyt nivå. Slik jeg har tolket representanten Blankenborg, betyr

det at de samlede næringslivsordningene bør være på et nivå som er om lag slik det var i det budsjettforslaget som Regjeringen opprinnelig la fram. Samlet sett, med parallellfinansiering og blandede kreditter, vil jeg anta – uten at jeg skal forskuttere budsjettet for år 2000 – at det ikke ligger noen ny dramatik her.

Presidenten: Det foreligger ikke flere spørsmål, og sak nr. 1 er dermed avsluttet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.30.
